

Titel: Het Geheim Genootschap

Logline:

Een historisch criminoloog ontdekt dat in de late middeleeuwen mishandelde vrouwen geholpen worden door leden van een Geheim Genootschap. Een onervaren journaliste bewijst dat dit Genootschap ook nu nog actief is en onderneemt actie. Daarbij komt ze onverwacht midden in de MeToo beweging terecht.

Proloog

Ze belt aan, net op het moment dat het mij niet uitkomt. Nu komt het mij nooit uit, dus dat maakt niet veel uit. Ze heeft een waanzinnig verhaal, zegt ze. 'Ik ga het je nu direct vertellen. Alles.' Ze ploft op mijn nog warme bank, ik kom er net vanaf. Francis. Francis van der Hoek, schoonheidsspecialiste. Een beetje lomp, een beetje grof soms, maar lief, bescheiden en door en door betrouwbaar. Fijne eigenschappen vind ik. Ze begint te vertellen, een beetje hysterisch, zoals ze kan zijn als ze opgewonden is. Het komt erop neer, althans zo begrijp ik uit haar verhaal, dat ze een historisch criminoloog (ik ken deze tak van wetenschap niet) had ontmoet die iets groots had ontdekt. Blijkbaar bestond er eeuwen geleden een netwerk, een soort genootschap, vermoedelijk bestaande uit vrouwen, die je te hulp schoot als je mishandeld werd door je echtgenoot. 'Een soort blijf van mijn lijf huis avant la lettre', mompel ik. 'Nee, natuurlijk niet', spuugt ze van verontwaardiging. 'Dit is iets heel anders. Heel veel vrouwen worden', vertelt Francis iets rustiger, 'gered uit de klauwen van een gewelddadige echtgenoot. Dit gebeurt al vanaf de late middeleeuwen.' 'Hoe veel vrouwen?', vraag ik. Maar dat weet ze niet, dat niet, maar ze gelooft het verhaal wel. Bewijzen zijn er

nauwelijks, erkent ze. Ze zijn nu een paar weken samen bezig en er is nog bar weinig gevonden. Dit moet ik even laten bezinken. Ik geloof er helemaal niets van. Wat een onzin. En dan zeker in de middeleeuwen waarbij brieven er jaren over deden, áls mensen al konden schrijven. Dit geloof je toch zeker niet. Waar heeft ze dit nu weer vandaan? En bovendien, het is Francis. Die heeft de verbeelding uitgevonden.

Francis ken ik al heel lang. Ze zat bij mij in de klas op de basisschool. Ze is de vriendin die mijn hele leven al meegaat. Ze is 60, net als ik. Maar waar ik redelijk steady blijf, (eigenlijk altijd ongelukkig, dat geef ik hierbij maar gelijk toe) is Francis er een van diepe dalen en hoge bergen. Ze is onberekenbaar in haar daden, dan weer dit, dan weer dat. Maar trouw als een hond en ik hou van haar. We zien elkaar ongeveer 1 keer per maand. Dan gaan we uit eten of naar de film. We weten alles van elkaar. Ze is kennelijk al een paar weken bezig met die historisch criminoloog, ik weet daar niets van. Dat verbaast me.

Francis vraagt mij nu haar te helpen. Ze wil het allemaal gaan opschrijven. Een soort dagboek bijhouden van haar zoektocht. Haar queeste. Want ze gaat met die historisch criminoloog, (heeft hij geen naam, vraag ik mij af), op zoek naar de waarheid. Bestond dit geheime genootschap echt? Bestaat het misschien nu nog steeds? Ze is al begonnen met schrijven, vorige week, maar het gaat niet. Writers Block. 'Maar je hebt nog nooit een boek geschreven' zeg ik, 'wat weet jij nu van een writers block?' 'Dat bedoel ik', zegt ze en ze haalt diep adem. 'Ik doe het onderzoek, vertel aan jou wat ik meemaak, jij schrijft het op en het wordt een bestseller.' Typisch Francis, denk ik, om hier zo makkelijk over te denken. Alsof schrijven zo makkelijk is.

Je ziet het, ik heb ja gezegd. Het resultaat ligt in je handen. En ik moet zeggen, allengs begon ik er toch meer in te geloven, in dat netwerk, in dat zogenaamde geheime genootschap. Maar pas bij hoofdstuk 14 als haar onderzoek verrassend dichtbij komt. Dus ook jij zal even moeten doorbijten. Ik heb mezelf en haar beloofd mij er niet mee te bemoeien. Het is haar zoektocht,

haar verhaal. Alleen opschrijven. Gewoon opschrijven. Maar je zult zien, hier is niets van terecht gekomen. Ik heb een actieve rol in het verhaal. Dat maakt het ook spannend. Voor jou, maar ook voor mij als schrijver.

De eerste weken heb ik als dagboekschrijver gemist. Die moeten ingehaald worden. Daarom zitten we een paar dagen later in het Schrijverscafé aan de Lijnbaan. Dat had mij toepasselijk geleken. Ik kom er zelf nooit, maar de naam is een uitnodiging. Het is maandagochtend 11.00 uur, 23 oktober 2023 en er is niemand. Geen schrijvers, daar had ik toch een beetje op gehoopt. Voor de inspiratie. Niet voor Francis. Voor mezelf. Francis begint te vertellen. Ik kan er geen touw aan vastknopen. 'Begin bij het begin', suggereer ik. 'Dat gaat niet', zucht ze. 'Het zit allemaal in mijn hoofd, maar ik weet niet meer wanneer wat gebeurde. Ik ben nu vreselijk in de war. Ik weet het niet meer.' Ze begint te huilen. Ze huilt altijd snel. Ik krijg medelijden, ze is tenslotte mijn beste vriendin. Mijn enige vriendin eigenlijk.

Dus die eerste weken probeer ik met de mij bekende technieken (dat is er welgeteld 1) haar terug in de tijd te krijgen, door haar te vragen de dagen een voor een af te gaan en precies te vertellen wat er op die dag gebeurd is. 1 oktober 2023, het is de dag dat het nieuwe leven van schoonheidsspecialiste Francis van der Hoek, gaat beginnen. Nou, daar gaan we, denk ik.

Hoofdstuk 1 In bed

Francis opent haar ogen. Een scherpe pijn in haar hoofd is het eerste wat ze voelt. Dan een felle steek in haar borst. Ze probeert omhoog te komen, maar laat zich direct weer vallen. Ai, wat doet haar lichaam pijn. Overal. Haar schouder is ingezwachteld. Wat is er in Godsnaam gebeurd en waar is ze eigenlijk? Francis draait voorzichtig haar hoofd. Ze ligt in een kleine kamer, met heldere witte muren. Het is doodstil. Er staat een tafeltje naast haar met een glaasje water. Het lijkt een ziekenhuiskamer, maar dan zonder apparatuur. Er zijn grote ramen, waarvoor een dun gordijn hangt. Het licht maakt Francis rustig. Ze valt weer in slaap. Als ze wakker wordt, ligt ze nog in hetzelfde bed, in dezelfde kamer. De zon wordt nog steeds

gefilterd door de gordijnen. Haar lichaam doet pijn, maar veel minder. Hoe lang heeft ze geslapen? Ze weet het niet. Het lukt haar om rechtop te gaan zitten. Waar is Victor? Hoe is ze hier terechtgekomen? Stukje bij beetje beginnen de herinneringen te komen. Barcelona, de Ramblas, de operazanger Domingo. De jonge Pilar. Een heuvel. Fel zonlicht en warme wind. Haddock die met een pistool staat te zwaaien. De vlucht naar het strand. Weer die heuvel. Voordat ze de hele scène in haar hoofd kan afspelen, valt Francis weer in slaap.

Ze is weer wakker. Voor haar gevoel heeft ze dagen geslapen, maar het kan net zo goed vijf minuten geweest zijn. Ze ligt nog steeds in datzelfde bed, in dezelfde kamer, met diezelfde lichte gordijnen. De zon schijnt. Alweer. Of nog. Francis weet het niet. De pijn is minder, maar haar hoofd is leeg. Ze kijkt om zich heen, ziet de kamer en dat is het. Een vaag gevoel van geluk overvalt haar. Ze herkent het nog van vroeger, toen de kinderen klein waren. Die rust als ze in bed lagen. Ook nu stilte om haar heen. Een lichte geur van brandende kaarsen. In de verte hoort Francis een kerkklok. Drie uur. De deur gaat open. Een jonge vrouw met zwart haar komt binnen. Ze draagt een blad met daarop een theepot, een kopje, een bord met drie broodjes en een schaalje met iets erin. Nu pas voelt Francis hoeveel honger ze heeft. Ze wil wat zeggen tegen het meisje, maar ze merkt dat het niet gaat. Ze opent wel haar mond, maar er komt niets uit. De vrouw knikt haar vriendelijk toe. Ze zet het blad op het tafeltje naast haar. Francis knikt terug om te bedanken. De vrouw wijst naar het eten. Daarna draait ze zich om en loopt de deur uit. Francis pakt de broodjes en eet ze een voor een achterelkaar op. Ze schenkt de thee in het kopje en kijkt wat er in het schaalje zit. Een briefje.

Hoofdstuk 2 Het nieuwe leven van Francis

Het is 8 uur, zondagochtend 1 oktober 2023. Francis opent haar ogen en realiseert zich direct dat ze te vroeg wakker is geworden en dat ze waarschijnlijk niet meer verder kan slapen. De dag ligt voor haar en ze heeft geen idee wat ze zal gaan doen. Francis verveelt zich. Al een tijdje, maar zo langzamerhand durft ze het voor zichzelf toe te geven. Volwassen mensen

vervelen zich niet. Mogen zich niet vervelen. Dat is haar geleerd, maar nu is het toch zover gekomen. Het is ook niet zo dat ze niets te doen heeft, maar wat ze doet is vervelend. Ze krijgt er geen energie van. Het put haar uit. 's Avonds komt ze doodmoe thuis. Ze werkt op beurzen als zelfstandig schoonheidsspecialiste. Waar ze vroeger met veel plezier lelijke mensen mooi maakte, maakt ze nu vooral mooie mensen lelijk. Ze doet haar best niet meer. Gebruikt zwarte eyeliner terwijl dat de doodsteek is als je blond haar hebt. Laatst was een klant boos weggelopen omdat ze zoveel foundation had aangebracht dat alles zich had opgehoopt. Maar vooral verveelt ze zich. Met haar werk, en thuis trouwens ook. De woorden verveling en vervelend lijken niet voor niets zo op elkaar, denkt ze altijd als ze weer eens nergens zin in heeft en niets leuk vindt. Francis van der Hoek heeft drie kinderen grootgebracht en 60 jaar (nou ja 55 jaar bewust) lente, zomer, winter en herfst meegemaakt. En daarmee ook de laatste 35 jaar de zomerbeurzen, de herfstbeurzen, de winterbeurzen en de voorjaarsbeurzen. En 55 jaar Sinterklaas, Kerst en het Eurovisie Songfestival. Het is gewoon genoeg. Ze is er klaar mee. Ze woont al meer dan dertig jaar in een van de oudere wijken van de stad. Alleen. Op zich niet verkeerd, ze is er blij mee. Haar man heeft ze na 15 jaar huwelijk het huis uitgezet. De liefde was op. En daar heeft geen spijt van. Nooit. Een nieuwe man is nooit gekomen. Wil ze ook niet. En nu is ze lusteloos, al maanden. Ze voelt zich leeg. Haar hang naar drank en hele dagen liggen op de bank maken het er niet beter op. De dagen lijken op elkaar. Francis staat op, gaat naar de wc en stapt onder de douche. Ze heeft het gevoel dat ze wat moet doen. Iets moet veranderen. Dat komt door de droom die ze afgelopen nacht heeft gehad. Ze staat in de Jaarbeurs en is bezig met een klant. Ze herkaut de nieuwe slogan van haar opdrachtgever. "Mooi in 1 dag". Je kan je mooi voelen op de ene dag en op de andere niet, maar dat is niet wat haar opdrachtgever bedoelt. Terwijl ze het haar van de klant wegstrijkt, verandert het licht. Het lijkt of de zon gaat schijnen. Ze kijkt omhoog en ziet het dak van de Jaarbeurs langzaam openschuiven. Een man met een propeller op zijn rug komt langzaam naar beneden.

Als hij bijna op de grond staat, vliegt hij rechttuit, op ooghoogte langs de bezoekers. Hij kijkt iedereen aan. Sommigen vallen dood neer bij zijn blik, anderen blijven staan. Francis begrijpt het niet. Dan ziet ze het. De echte mensen blijven leven. De mensen die doen alsof, vallen ter plekke dood neer. De man met de propeller op zijn rug is bijna bij haar. Zal ze dood neervallen of blijven staan? Ze voelt zich vaak onecht. Of beter, ze is er nooit helemaal bij. Een deel van haar is er niet en daardoor lijkt het deel wat er wel is, onecht. De man met de propeller komt dichterbij. Ze voelt het windje van de propeller. Ze doet een wens. Als ze blijft staan, zet ze nooit meer een voet in de Jaarbeurs. Ze zet de kraan van de douche uit. Ze droogt zich af, pakt een schone onderbroek uit de kast, kleedt zich aan met de kleren die ze gisteren ook aan had en gaat naar beneden.

Ze bladert bij het ontbijt door het huis-aan-huisblad dat op de tafel ligt. Reclame, 3 halen 2 betalen, hoelang gaat die zin al mee, kinderen van basisschool De Herinnering bij haar om de hoek verwelkomen de herfst met dieren gemaakt van satéprikkers in kastanjes en slagerij Van der Ven wint voor het zesde achtereenvolgende jaar de eerste prijs met hun ambachtelijk bereide paté. Wat zou ze vandaag eens gaan doen? Haar voeten doen pijn van het lange staan van de afgelopen week en een dag op de bank heeft ze wel verdiend. Ze ruimt het ontbijt op en veegt de tafel schoon. Het krantje valt op de grond en bij het oprapen ziet ze de advertentie. 'Reporter gevraagd. Beginnend journalist, met een fijne neus voor al het nieuws in de wijk.' Haar wijk.

Hoofdstuk 3 Op pad

Ze is nu drie dagen per week in touw voor de krant en vindt het geweldig. Ze interviewt een brandweerman over een containerbrand op de Bredalaan en de directeur van De Herinnering vertelt over de school in de oorlogsjaren. De maandag nadat ze advertentie zag, had ze de uitgever gebeld. Die leert haar snel de 5 w'tjes (wie, wat, waar, waarom, wanneer) en de 2 h'tjes (hoe, hoeveel), geeft haar een kaartje met de naam van de krant erop en stuurt haar naar

haar eerste klus: een diamanten huwelijk, inclusief een bezoek van de burgemeester. De vraag, wat houdt een huwelijk leuk, mag ze absoluut niet stellen. En daar is ze blij mee. Want een huwelijk dat zo lang duurt, is niet leuk, hoe goed je allebei ook je best doet. Althans, dat is de ervaring van Francis. En van de uitgever kennelijk ook, denkt ze. Dus vragen naar de bekende leugen, hoeft dus gelukkig niet. De baan bij de krant bevalt de weken daarna goed. Veel verdient het niet, maar ze heeft spaargeld en over 7 jaar krijgt ze haar AOW. Als ze zuinig aan doet, kan ze het redden. Ze kan altijd nog wat bijklussen als ze geld nodig heeft, maar alle opdrachten die nog in haar agenda stonden zijn afgezegd.

Zou je dat nou wel doen, had ik (de schrijver, weet je nog) gedacht toen Francis mij dit bij onze volgende ontmoeting in oktober toevertrouwde. Ze was nooit zo met geld bezig geweest, had zich altijd goed kunnen redden, maar dit was toch wel een sprong in het diepe. Maar hé, wie was ik, in ieder geval niet Francis' financiële hoeder. Je ziet het, ik kan het niet laten om af en toe mijn mening te geven over de situatie, ha ha.

De uitgever stuurt haar een paar weken later naar een inspraakavond in het buurthuis. Het gaat over de nieuwe huizen naast het park. Niemand wil die huizen. Een vrouw die ze vaag van een eerdere bijeenkomst kent, ze heet Gerdien, nee ze heet Gerda, spreekt haar na afloop aan en vertelt over haar neef. Haar neef is historisch criminoloog en heeft voor zijn promotieonderzoek iets ontdekt waar hij niet goed raad mee weet. Of zij, Francis, eens met hem wil praten? Ze is toch journalist? Dan kan ze het verhaal mooi opschrijven. Francis voelt zich gevleid, ja ze is journalist, ze knikt en thuis denkt ze na over de neef. Eerst maar eens googelen. *“Een historisch criminoloog bestudeert de geschiedenis van criminaliteit en strafrecht. Hij gebruikt historische bronnen, zoals archieven en documenten om meer te weten te komen over hoe criminaliteit in het verleden werd gezien en aangepakt.”*

Een paar dagen later, het is de maandag na haar ontmoeting met Gerda op donderdagavond, staat ze voor de deur van de historisch criminoloog. Hij blijkt vlak bij haar in de buurt te

wonen, in dezelfde wijk. Hij moet ook haar regelmatige bijdragen in het huis-aan-huis blad lezen. Ze weet niet of ze daar nu trots op moet zijn of zich ervoor moet schamen.

Gerda heeft haar zijn telefoonnummer gegeven. Zijn stem klonk heel jong toen ze belde voor de afspraak. Maar sommige mannen hebben dat, ook al zijn ze oud. Ze belt aan. Het duurt even, ze ziet wat beweging achter het matglazen raampje en hoort gerommel met het slot. Als een voordeur om 3 uur 's middags nog op het nachtslot zit, is het sociale leven van de huiseigenaar magertjes, denkt Francis. Terwijl ze zelf soms haar voordeur de hele dag niet van het nachtslot haalt. Dan gaat ze achterom. Een jongeman doet open. Francis schat hem op hooguit 25. 'Dag', zegt ze vrolijk. Ze ziet een hele mooie jongen voor zich staan.

Adembenemend. Donker haar tot op zijn schouder, blauwe ogen. Altijd een mooie combinatie, alhoewel het ook iets gevaarlijks heeft. Hij lijkt op George Clooney in zijn jonge jaren. Francis knippert even met haar ogen. Dit zal toch niet de historisch criminoloog zijn? 'Fijn dat je er bent', zegt de historisch criminoloog, want hij is het wel degelijk. 'Kom binnen.' Hij doet de deur uitnodigend wijd open. Ze stapt naar binnen. Zijn woonkamer is een puinhoop. Ze herkent de zoi van haar zonen in hun pubertijd. Lege Redbull blikjes en chipzakjes, kleren die op de plek blijven liggen waar ze zijn uitgetrokken, een dorre kamerplant. Hoe ongezellig kan je het hebben. Zonder excuses te maken voor de rotzooi of haar wat aan te bieden, begint de historisch criminoloog te vertellen. 'Hola' zegt Francis. 'Rustig aan. Vind je het goed als ik het interview opneem?' Ze veegt een stoel schoon en gaat erop zitten. Ze pakt haar telefoon uit haar zak en start de opname. 'Ik ben er klaar voor', zegt ze. 'Ja, prima hoor, maakt mij niet uit' zegt de jongen tegenover haar en hij waait wat met zijn handen.

'Stop', roep ik, 'Waarom vertel je mij niet hoe de historisch criminoloog heet? We kunnen hem toch niet de hele tijd historisch criminoloog noemen?' Tot nu toe heb ik Francis ademloos aangehoord. Ze vertelt goed, nu ze op dreef is. Het is onze tweede ontmoeting over

Het Boek. We hebben afgesproken elkaar in ieder geval een keer per maand te zien. Zo blijf ik op de hoogte en kan ik, heb ik bij mezelf gedacht, zo nodig bijsturen. Want met Francis weet je het maar nooit. Die kan zomaar afhaken als ze geen zin meer heeft of niet meer durft, nog erger. En dan zit ik daar met mijn halve bestseller. Het schrijfcafé hebben we dit keer verruild voor het café om de hoek. In de hoop op wat meer mensen om ons heen, zodat we wat afleiding hebben als het gesprek niet wil vlotten of als we inspiratie nodig hebben. We zitten aan een tafeltje midden in het, gelukkig, drukke café. ‘Ja, hij heet Victor Kosta, maar in mijn hoofd noem ik hem nog altijd historisch criminoloog. Ook de afgelopen tijd dat we onderzoek in de archieven deden,’ zegt Francis verontschuldigend. ‘Ja en’, zeg ik, ‘in een boek kan dat dus niet. Dat gaat irriteren.’ ‘Kunnen we hem toch niet zo blijven noemen, voor een tijdje dan’, bedelt Francis? Ik zwicht, terwijl ik naar de barvrouw kijk. Een opvallend mooie vrouw. Ik heb haar nog nooit gezien.

Hoofdstuk 4 De ontdekking van de historisch criminoloog

Dit vertelt de historisch criminoloog bij de eerste ontmoeting aan Francis. ‘Ik bestudeer al 5 jaar de middeleeuwen. En dan met name de late middeleeuwen. De late middeleeuwen lopen van 1270 tot ongeveer 1500. Een hele interessant periode, vind ik. Het feodale systeem brokkelt af en steeds meer mensen gaan in de stad wonen. Er zijn veranderingen gaande, maatschappelijke veranderingen die het leven van de gewone man en vrouw sterk beïnvloeden. De welvaart neemt toe en daarmee ontstaat ook een samenleving met rijke en arme mensen. Ik ben historisch criminoloog, dus ik onderzoek de criminaliteit en de rechtspraak in die tijd. Wat voor misdaden worden gepleegd, door wie en waarom. En wat zijn de straffen? Hoe worden ze berecht? Wie bepaalt de straf? En ook, hoe veranderen de misdaad en de strafmaat mee met de tijd en waarom? Dat is ook de basis van mijn onderzoek. Hebben de onderlinge verhoudingen tussen mensen gevolgen voor misdaad en straf? ‘Na mijn master vorig jaar dacht ik, ik wil promoveren. Nu heb ik de tijd, ik heb nog geen baan, geen

vriendin, nu moet het gebeuren. Ik wil hoogleraar worden en wetenschappelijk onderzoek doen. Enfin, ik kom nu gelijk tot waar het om gaat. Daarvoor ben je hier Francis. Ik vond in het archief in Amsterdam een aantal opmerkelijke zaken. Verminkte en dode mannen, geweldsdelicten waarbij er een slachtoffer was, maar bijna nooit een dader werd gevonden. En niet 1 keer, maar bijvoorbeeld in het jaar 1415 wel 6 keer. En allemaal rond Amsterdam. Wat is daar gebeurd? Zijn deze delicten onderzocht? Hoe zit dit? En toen stuitte ik, bij toeval eigenlijk, want ik was naar iets heel anders op zoek, op het verslag van een veroordeling tot de brandstapel voor moord in oktober 1416. De hele zaak en ook wat eraan vooraf is gegaan, is tot in de details beschreven. En dat is uitzonderlijk, want meestal worden, zeker als het vrouwen betreft, maar een paar regels aan een misdaad gewijd. Hier gaat hier om een zekere Elizabeth Pietersdochter. Een vrouw van het gewone volk, want een eigen achternaam heeft ze niet. In die tijd hebben vrijwel alle vrouwen in Nederland geen vaste achternaam, tenzij ze van adel zijn. Deze 24-jarige Elizabeth Pietersdochter, een vrouw die bier maakt, is opgepakt nadat ze door een buurman is aangewezen als de moordenaar van haar man. Ze is getrouwd met Pieter van Hoven, een 30-jarige timmerman. De timmerman is door de Amsterdams schout Frederic Baljuw dood aangetroffen in de steeg achter zijn woonhuis. Hij is zes keer gestoken met een lang mes. In zijn nek, hals, dijbeen en drie keer rond de schaamstreek. Frederic Baljuw ondervraagt met zijn mannen iedereen in de buurt en arresteert binnen vijf dagen Elizabeth Pietersdochter. Na zwaar te zijn gefolterd, bekent ze de moord op haar man en wordt, zoals dat toen de gewoonte was, vrijwel direct na het vonnis op de brandstapel gezet.' Op dit moment in het verhaal huivert Francis een beetje. Ze schuift wat op haar stoel heen en weer. Brandstapels, ze heeft er natuurlijk wel eens over gelezen, en ze ziet de vlammen al over het lichaam van die arme Elizabeth naar boven kruipen. De jonge criminoloog ziet haar huiveren, maar gaat door met zijn verhaal. 'In de late middeleeuwen wordt de straf vaak direct en zonder pardon uitgevoerd. Het proces verbaal bestond nog niet.

De registratie van strafzaken werd soms, lang niet altijd, bijgehouden in zogenoemde registers. Daarin werden, naast de namen van dader en slachtoffer, ook de aard van het misdrijf opgenomen. In het geval van de zaak Pietersdochter/Van Hoven is uitgebreid ingegaan op het motief van de dader en de manier waarop de moord is uitgevoerd. Ik geef je een samenvatting Francis, want nu wordt het interessant. Bij de eerste verhoren die in de registers zijn vastgelegd, ontkent ze de moord. Ze vertelt dat ze vanaf de eerste dag van het huwelijk, ze trouwt al op zestienjarige leeftijd, toen heel gewoon, vrijwel dagelijks wordt mishandeld door haar man. Hij schopt en slaat haar en eist volledige onderwerping. Terwijl haar man regelmatig naar de hoeren gaat, verdient zij de kost als biervrouw in een herberg. Dat gaat jaren zo door. Opvallend genoeg is de mishandeling van de echtgenoot door burens bevestigd, zo blijkt uit de verslaglegging. Een buurvrouw moet regelmatig de chirurgijn erbij halen om Elizabeth aan haar verwondingen te laten verzorgen. Nee, ze heeft haar man niet vermoord, dat hebben anderen gedaan, verklaart ze. Vrouwen die ze niet kent. In het register vond ik een duidelijk verslag van de gebeurtenissen voorafgaand aan de moord. De rechtbank gelooft haar niet, dat is duidelijk. Elizabeth vertelt dat een half jaar voor de moord een vrouw in de herberg haar had aangesproken. De vrouw had zich voorgesteld als Katharijne en zocht contact. In het register staat zelfs een stukje tekst waarbij Elizabeth wordt aangehaald. Ik heb het vertaald naar het huidige Nederlands.’ De criminoloog schuift wat papieren op zijn bureau opzij, verplaatst een leeg bierflesje en vindt wat hij zoekt. Hij leest voor. ‘Ik vind de vrouw gelijk heel aardig. Ze komt een aantal keren in de herberg en we worden vriendinnen. Ik vertrouw haar en vertel over de verkrachtingen en mishandelingen die ik moet verduren.’ Op een dag, vertelt Elizabeth verder, ‘doet Katharijne een voorstel. Hoe zou haar leven eruitzien zonder haar man? Wat als ze nooit meer zijn gewelddadigheden zou moeten ondergaan? In eerste instantie schrikt ze. Maar een paar dagen later, bij een volgend gesprek met haar nieuwe vriendin, lijkt het haar niet eens zo onwaarschijnlijk. Ja, denkt ze, wat zou het

geweldig zijn als Pieter er niet meer is. Dood hoeft hij nu ook niet direct, maar hij moet wel verdwijnen uit mijn leven. Oké, zegt Katharijne, dan gaan we dat regelen. Hoe dan, vraagt Elizabeth. Laat dat maar aan ons over. We gaan het zo doen, dat je zelf niet als dader wordt opgepakt.’ Op een donkere avond eind september 1416 kloppen twee vrouwen bij haar aan de deur. Pieter is naar de hoeren. Ze kent deze vrouwen niet, Katharijne is er niet bij. Ze vertellen hoe ze de moord gaan doen. Ze laten een groot mes zien. Zij, Elizabeth, moet naar haar schoonmoeder toe, die woont aan de andere kant van Amsterdam. Dan heeft ze een alibi. Ze gaan dezelfde avond nog Pieter vermoorden. Ze zouden hem opwachten in het steegje achter het huis en toeslaan. Het waren stevige vrouwen en een ongetwijfeld dronken Pieter zou weinig uit kunnen halen. Elizabeth vertrekt op weg naar haar schoonmoeder. ‘Waarom helpen jullie mij’, vraagt ze, voordat ze de regenachtige avond in loopt. Wij zijn van Het Geheim Genootschap, zeggen de vrouwen. In haar verklaring zegt Elizabeth later dat de twee vrouwen trots klinken. Trots dat ze deel uitmaken van het genootschap. Dat hoort ze aan hun stemmen. Elizabeth heeft verder geen idee van dit genootschap dat zo aardig is haar te helpen en gaat op weg naar haar schoonmoeder. Die is echter niet thuis en daarom loopt ze weer terug naar huis. Dat zou haar dood worden. De rechtbank gelooft niets van dit hele genootschap. En na stevig te zijn gefolterd, zegt ook Elizabeth dat ze het genootschap verzonnen heeft om zichzelf vrij te pleiten.’ De jong historisch criminoloog kijkt haar na deze laatste zin triomfantelijk aan.

‘Wat een verhaal’, zucht Francis. Ze ziet zweet op het voorhoofd van de jongen. Zijn eigen verhaal grijpt hem duidelijk aan. Ze loopt naar de keuken om een kop thee te maken. De keuken is smerig. De aangekoekte afwas van, wat zou het zijn, een hele week, staat op het aanrecht. Deze jongen zorgt niet goed voor zichzelf, dat is zonneklaar. Bij terugkomst in de kamer zit hij onderuitgezakt op de stoel. Hij lijkt uitgeput. Francis vraagt zich af waarom hij zo van slag is. Hij is een gamer, dat heeft ze allang gezien. Daarin wordt geweld toch niet

geschuwd. Hij moet dit gewend zijn. En dan, hij is historisch criminoloog, dan heb je toch ook wel het een ander gezien waarmee je verbeelding op de loop kan gaan. Het is ondertussen gaan regenen. Het schemert in de kamer. Francis overweegt een lichtje aan te doen, maar wil niet direct gaan moederen. De criminoloog staat op, loopt naar de keuken en komt terug met een biertje in zijn hand. Hij drinkt met grote slokken. ‘En toen’, vraagt Francis, ‘hoe gaat het verder?’ De jongen neemt nog een slok en gaat verder met zijn verhaal.

Hoofdstuk 5 Het vervolg van het verhaal van de historisch criminoloog

‘Natuurlijk ben ik blij met deze ontdekking. Maar is het waar? Wat zijn de feiten? Het is een vreemd en ongelofelijk verhaal. Is het misschien gewoon verzonnen door een fantasierijke schout?

Uiteraard heb ik zoveel mogelijk gecheckt, ben ik op zoek gegaan naar andere bronnen die dit verhaal zouden kunnen bevestigen. Want vergeet niet, daarna vond ik dus meer zaken waarbij een lichamelijk toegetakeld dodelijk slachtoffer wordt gevonden, maar van de dader geen spoor. De mannen zijn vaak met een mes in het hart maar vooral ook bij de schaamstreek gestoken. In een paar gevallen is de penis afgesneden, die naast het slachtoffer wordt aangetroffen. Zijn dit allemaal acties van dit merkwaardige genootschap? Ik weet het, eerlijk, niet. Feit is dat niet alleen in en rond Amsterdam deze lijken zijn aangetroffen. Ik ben uiteraard in andere stadsarchieven gaan zoeken. Ook in Den Haag en Utrecht vond ik heel veel onopgeloste zaken. Ik heb het nu over de periode tussen 1400 tot 1520. Ik kom in totaal voor deze drie steden uit op 40 zaken. En dat zijn alleen de zaken waarover is geschreven. De belangrijkste overeenkomst is dat de mannen allemaal getrouwd zijn en over het algemeen losse handjes hebben. De registers spreken vaak over zware mishandeling van de echtgenote, opgetekend uit buurtonderzoek. Je vraagt je misschien af waarom daarom niet vaker de vrouw van de man in kwestie als dader wordt aangehouden. De registers geven daar maar een enkele keer antwoord op. Zo is er een zaak in 1470 in Utrecht waarbij een getrouwde man gewurgd

gevonden is in een droge greppel achter het Lepelenburg. De schout is maanden op zoek geweest naar de dader. Buurtonderzoek wijst alleen uit dat het geen vriendelijke man is geweest. Hij slaat en vernedert zijn vrouw bijna iedere dag. Ook de vrouw wordt ondervraagd, maar zij blijkt in de zomermaanden altijd haar familie in Vreeswijk bij te staan op het land. Zij kan het niet hebben gedaan, want ze is niet in de buurt geweest ten tijde van het misdrijf. En zo vond ik meer echtgenotes die alle redenen hadden het slachtoffer om het leven te brengen, maar zich altijd veilig ver weg van de plaats delict bevonden. Kortom, is hier inderdaad sprake van een genootschap waarbij de leden moorden begaan als er een vrouw in nood is? Francis, ik weet het echt niet.’ De jonge wetenschapper neemt nog een slok van zijn bier. Hij gaat verder. ‘Ik vond ook zaken waarbij het slachtoffer niet dood was, maar danig was toegetakeld. Messteken, handen afgehakt, geslachtsdelen weggesneden. Vaak werden ze bloedend achtergelaten en sommigen gingen later dood aan de gevolgen van bloedverlies of bloedvergiftiging. Maar als iemand het overleeft, is het interessant. Het slachtoffer kan een getuigenis afleggen. Maar vreemd genoeg wilde in een groot aantal gevallen het slachtoffer helemaal niets zeggen. Ze dienden ook geen aanklacht in. Kennelijk was de schaamte te groot. Maar dit is een vermoeden en geen feit.

Maar ik bleef zoeken en vond in één zaak een getuigenverklaring. En dat bevestigt mijn vermoeden dat inderdaad een soort groep, noem het een genootschap zo je wilt, actief is geweest. Maar de bewijslast is dun, dat zeg ik er direct bij. Het gaat om de 40-jarige Frans van Echten. Het speelt zich af in 1471 in Utrecht. Van Echten is eigenaar van de Herberg het Gouden Hart, aan de Oudegracht. Hij is 10 jaar eerder getrouwd met Margje Fransdochter, een 25-jarige zonder beroep. Althans niet bekend. Frans is met drie messteken in zijn arm, bewusteloos en bloedend, op 1 juli in de vroege ochtend gevonden op de gracht. Zijn verklaring heb ik ook gevonden en herschreven in onze huidige taal. Ik heb het hier.’ De jongen wappert met een ander stuk papier, dat hij ook ergens uit de stapel op zijn bureau vist.

Ik geef het hier weer zoals het door de schout is opgetekend. ‘Zoals altijd sloot ik de herberg om 5 uur 's ochtends af. Ik deed de sleutel in mijn zak en wandelde naar mijn huis op de Lange Nieuwstraat. Vlakbij de herberg werd ik door drie mannen aangevallen. Ze hadden zwarte mantels aan. Ik had geen schijn van kans. Ze begonnen met messen op mij in te steken. Ze zouden mij ongetwijfeld vermoord hebben als niet op dat moment een kar langs kwam. Het was Egbertje, een jongen die ik wel ken. Hij komt regelmatig in Het Gouden Hart. Ik schreeuwde om hulp en het lukte hem de belagers van mij af te trekken. Daarna verloor ik mijn bewustzijn. Ik kan mij van de aanval niet veel meer herinneren. Mijn belagers zou ik niet herkennen. Het enige dat ik nog wel weet is dat een van hen riep, dit is je verdiende loon. Hij had een vrij hoge stem, maar meer weet ik niet.’

Tot zover het relaas van Frans in het register. De daders zijn nooit gevonden. Ook deze Frans stond in de buurt bekend als gewelddadig en brutaal. Zijn vrouw is niet gehoord en werd kennelijk ook niet als verdachte in de zaak gezien. En dat is ook logisch, gezien de verklaring dat het om drie mannen ging. Maar wat als het niet drie mannen, maar drie vrouwen waren geweest? Ik snap het, het is ver gezocht. Ik denk het omdat het bij de zaak rond Elizabeth om vrouwelijke daders ging.’

Hier stopt de historisch criminoloog. Het gaat steeds harder regenen en het wordt zo donker in de kamer dat Francis het gezicht van de jongeman nauwelijks meer ziet. Francis kijkt hem zwijgend aan. Haar gedachten springen als een dolle. Het is in ieder geval geen verhaal voor het huis-aan-huis blad, zoveel is zeker.

‘Waarom vertel je mij dit allemaal’, vraagt Francis, nadat ze van de eerste schrik is bekomen.

‘Ik heb je hulp nodig’, zegt de jonge criminoloog. ‘Ik kan met deze resultaten niet bij mijn promotors aankomen. Ik heb meer bewijzen nodig. Wetenschappelijke bewijzen. En jij moet mij helpen deze te verzamelen. Ik kan dat niet alleen. Want de grote vragen zijn natuurlijk, wat is dit voor genootschap, wat voor mensen waren lid en tot wanneer heeft het bestaan? En

wie zal het zeggen, maar bestaat het genootschap nog steeds?’ Francis ziet aan zijn ogen dat de jongen dit laatste helemaal niet zo’n gekke gedachte vindt. Maar haar lijkt dit zo goed als onmogelijk. In deze tijd zijn er wel andere middelen om van gewelddadige echtgenoten af te komen. Je kan gewoon scheiden toch?

‘Waarom ik?’, vraagt ze. ‘Ik zoek iemand die samen met mij op onderzoek uitgaat’, zegt de jongen, terwijl hij opstaat om nog een flesje bier te pakken. ‘Niet alleen in Nederland, maar ook in andere delen van Europa’, roept hij vanuit de keuken. Francis merkt dat hij geen antwoord geeft op haar vraag. Ze moet nadenken. Ze zet de opname stop. ‘Ik moet er over nadenken’, zegt ze. Ze pakt haar tas en loopt naar de deur. ‘Ga je nu al weg?’, vraagt hij. Francis begrijpt wel dat ze nu niet zomaar weg kan lopen, maar wil het eigenlijk wel. Ze voelt zich, vreemd genoeg, niet op haar gemak in deze schemerige vuile kamer. ‘Dus je wilt helemaal niet dat ik hier een artikel over schrijf?’ vraagt ze. ‘Nee, ben je dat dan van plan?’ Hij zet het bierflesje aan zijn mond, neemt een grote slok en laat een fikse boer. Francis trekt haar wenkbrauwen op. ‘Ik zoek iemand die mij kan helpen met mijn onderzoek. Dingen uitwerken en zo. Dat kan jij toch wel?’

Hoofdstuk 6 Op onderzoek met de historisch criminoloog

Het is vooral die laatste opmerking die door haar hoofd schiet, als ze aan het eind van de middag thuiskomt. Wordt ze nu als een soort hulpje gevraagd? Iemand die achter hem gaat aanlopen met een notitieblok? Ze weet niet of ze daar wel zin in heeft. Terwijl ze een blikje bier uit de koelkast haalt, belt ze haar zoon Frank. Van haar drie zonen kan ze met Frank altijd het beste praten. ‘Gewoon doen mam’, zegt Frank. Maar waarom ze het dan zou moeten doen, zegt hij niet. Hij moet ook direct weg naar de voetbal, dus hij heeft geen tijd en duidelijk ook helemaal geen zin om zich in zijn moeders bezigheden te verdiepen.

Frank is een lieve jongen, maar interesseert zich weinig voor zijn voormalige thuisfront. Ook zijn broers krijgen weinig aandacht van hem. Francis vindt het prima. Kinderen worden

volwassen en moeten op een gegeven moment voor zichzelf zorgen. Dat heeft zij tenslotte ook moeten doen. Op haar 16^e is ze het huis uit gegaan. Haar jeugd is vreselijk geweest. Ze is er nu wel overheen gelooft ze, maar altijd als ze een stel ruzie hoort maken, krimpt ze in elkaar en wil ze het liefst hard weg rennen. Haar ouders maakten luidruchtig ruzie met elkaar. Iedere dag. En daarbij, haar vader sloeg haar moeder. Niet dagelijks, maar wel vaak. De klappen van haar vader en vooral de lijdzaamheid van haar moeder, ze kon er op een gegeven moment niet meer tegen. Francis had een koffer gepakt en was de deur uit gelopen. Ze ging bij haar vriendin Jacqueline slapen, die ze toen al kende. Ze bleef eerst een week, toen een maand en uiteindelijk woonde ze tot haar 20ste in dit gezin. De ouders van Jac hadden haar liefdevol opgenomen. Haar eigen ouders deden één poging haar weer naar huis te krijgen, maar realiseerden zich dat ze dan moesten ophouden met ruzie maken en dat was een te hoge prijs gebleken. In de jaren daarna had ze af en toe contact met ze, maar het bleef afstandelijk en liefdeloos. Haar vader was 10 jaar geleden overleden zonder een seconde spijt richting zijn enig kind en haar moeder had, vijf jaar later, het leven gelaten met een blik van schaamte in haar ogen. Althans, dat dacht Francis gezien te hebben. Of misschien had ze het alleen willen zien. Ze denkt eigenlijk nooit meer aan ze.

Francis drinkt het blikje bier leeg en gooit het in de afvalbak. Ze heeft nog een pizza in de vriezer. Ze warmt die op, schuift hem op een bord en neemt haar avondmaaltijd met nog een biertje mee naar de woonkamer. Ze nestelt zich op de bank, pakt haar laptop en gaat een film kijken. Dat doet ze de laatste jaren wel vaker. Een vlucht uit de werkelijkheid, dat weet ze zelf ook wel. Maar ze knapt er altijd erg van op en daarom, vindt Francis, is Netflix een van de betere uitvindingen van deze eeuw. Om 10 uur klappt ze de laptop dicht en gaat naar bed. Na een onrustige nacht staat ze al om 7 uur naast haar bed. Ergens in de nacht heeft ze besloten met de jonge historisch criminoloog in zee te gaan. Ze heeft niet zo 123 een goede reden, maar weet eigenlijk ook niet waarom ze het niet zou doen. Het is iets nieuws, een

avontuur. Weg uit de sleur. Weg uit de verveling. Die week daarvoor heeft ze al haar opdrachten opgezegd en besloten geen nieuwe meer aan te nemen. Dus ze heeft de tijd, en ze kan, denkt ze, deze klus makkelijk naast haar driedaagse journalistieke werk doen.

Ze belt de jonge criminoloog al om half 8. Die is daar duidelijk niet op voorbereid. Slaperig neemt hij op. Ze zegt dat ze het doet. Op 1 voorwaarde. Dat ze een volwaardige partner zou zijn in deze zoektocht en niet een veredelde notulist. ‘Tuurlijk’ zegt hij warm. ‘Ik zou niet anders willen.’ Hij doet heel aardig. Francis is heel tevreden over zichzelf.

Direct al de volgende dag zitten ze in de trein op weg naar Zutphen. Het Zutphens archief is sinds kort volledig openbaar, de stad is bezig haar hele geschiedenis te digitaliseren. Ze hadden dus ook gewoon thuis het onderzoek kunnen doen, maar, had de criminoloog gezegd, lang niet alles is al digitaal beschikbaar en het is goed om eens te praten met de lokale archivaris. Hij had de afspraak vorige week al gemaakt, Francis kon makkelijk aanhaken. Na Amsterdam en Utrecht is het zeker niet ondenkbaar dat ook buiten het toenmalige Holland vergelijkbare strafzaken te vinden zouden zijn, vertelt hij Francis in de trein. Zutphen beleeft haar hoogtijdagen in de veertiende eeuw en is een belangrijke havenstad in de handel met de Oostzeelanden. De jonge criminoloog had persé met de trein gewild. Francis heeft een auto en was daar graag mee naar Zutphen gereden, maar dat wilde hij niet. Ze begrijpt niet goed waarom. Stapt hij sowieso liever niet bij een vrouw in de auto? Of doet ze zichzelf nu te kort? Ze moeten overstappen in Zwolle en zitten nu tegenover elkaar in een hele drukke trein richting Zutphen. Wie gaat er nu op een woensdagochtend om 10 uur naar Zutphen? Heel veel mensen dus. Vooral oude mensen ziet ze. Hoort ze daar zelf zo langzamerhand ook niet bij? Naast de criminoloog zit een man die wijdbeens zoveel ruimte inneemt dat zijn knie tegen het been van de onderzoeker komt. Hij kan daar duidelijk niet tegen, ziet Francis. Hij trekt telkens zijn been weg. Hij zit zich klein te maken en zit tegen de armleuning aan zijn linkerkant geplakt. Dit is een onzekere jongen, stelt ze vast. Bij het uitstappen plakt zijn jasje op zijn rug.

De archivaris woont vlak bij het station. De man blijkt aan alle criteria van archivaris te voldoen. Stofjas, oud, bril, verschrompeld. Francis merkt dat de criminoloog niet het achterste van zijn tong laat zien in het gesprek met de archivaris. Hij vertelt over zijn promotieonderzoek, de ontdekkingen die hij tot nu toe heeft gedaan en laat doorschemeren dat de universiteit veel belang in dit onderzoek stelt en dat er zelfs een klein budget beschikbaar is gesteld. En een publicatie van het artikel in de wetenschappelijke bladen, als het onderzoek voldoende feiten boven tafel zou brengen. Dat van dat budget is nieuw voor Francis, maar ze houdt zich op de vlakte en begint tijdens het gesprek steeds meer het gevoel te krijgen dat ze inderdaad niet meer is dan het domme blondje. Een rol die niet bij haar past. Maar wat weet zij ook van geschiedenis. Geschiedenis is voor Francis het vak op de Mavo waarvoor ze een zuinige 6- wist te halen, waardoor ze nipt met haar middelbareschooldiploma de opleiding tot schoonheidsspecialiste kon volgen. Ze herinnert zich vaag lessen over de Tweede Wereld Oorlog en het Romeinse Rijk. Van de geschiedenis van Nederland weet ze weinig. De archivaris begint uitgebreid te vertellen wat een prachtige stad Zutphen is geweest, alhoewel in de voorafgaande eeuwen geteisterd door verwoestende branden. Interessant is ook het verhaal over de pestepidemie in 1349 waarbij alle Joodse inwoners van Zutphen zijn gedood omdat men dacht dat de Joden de epidemie veroorzaakten door het water van de IJssel te vergiftigen. De oorzaak lag natuurlijk helemaal niet bij de Joden, maar onder hen vielen wel minder slachtoffers omdat ze regelmatig hun handen wisten, zoals het geloof voorschreef. Een ritueel dat de pestbacteriën buiten de deur hield, en dus ook de dood. Francis ziet een soort ongeduld in de ogen van de criminoloog doorschemeren. Want voor dit soort verhalen komt hij natuurlijk helemaal niet. ‘En zijn ook vreemde zaken opgedoken hoor’, zegt de archivaris, die ook de wrevel van de jongen voelt. ‘Zaken die wel wat lijken op die van u, maar toch heel anders zijn. Kom we gaan hier zitten. Dan vertel ik het u.’

Hoofdstuk 7 Het verhaal van de stoffige archivaris.

‘Ik was op een dag bezig met het verplaatsen van boeken. Het archief hier is klein, dat ziet u wel, en regelmatig moet ik oude boeken verplaatsen om ruimte te maken voor andere oude boeken.’ Hier lacht de archivaris om zijn eigen grapje. Francis lacht mee en krijgt een knipoog van de oude man. De onderzoeker perst er een glimlach uit en kijkt de andere kant op. ‘Ik stond hier bij deze kast en mijn oog viel op een boek van de hand van de schrijfster Ursula van den Broecke uit Utrecht. Hoe het boek hier in Zutphen terecht is gekomen is mij onbekend, misschien omdat toen der tijd een aantal uitgevers hier hun nering hadden. Er werden veel pamfletten gedrukt, die gretig aftrek vonden in deze drukke Hanzestad. Van den Broecke was een bijzondere vrouw, die leefde van 1523 tot 1555. Bijzonder omdat ze in haar korte leven maar liefst vier romans heeft geschreven. En niet alleen dat, ze wist ze ook nog uit te geven. Maar heel weinig mensen konden lezen en schrijven. Ze schreef in het Noord Middelnederlands, een voorloper van onze huidige taal. Diets zeggen ze ook wel. Ze was een tijdgenoot van de Antwerpse schrijfster Anna Bijns. Daar heeft u misschien van gehoord?’ Francis heeft nog nooit van deze schrijfster gehoord maar ze knikt en werpt een blik richting Victor, maar die ziet dit gebaar van ‘wij samen tegen de rest van de wereld’ niet en kijkt ongeduldig naar de archivaris.

‘Ik nam het boek mee naar huis’, vervolgt de man, ‘en las het in een paar dagen uit.

Waanzinnig interessant. Het heet De vier mannen en het graf, ook weer een bijzondere en bijna godlasterende titel voor die tijd. Een graf moest met eerbied worden behandeld en zeker niet in een titel van een roman terecht komen. Maar goed, het is eigenlijk niet echt een roman, meer een serie waarnemingen, observaties zou je nu zeggen, van het gewone leven in de stad Utrecht en omstreken. Dit alles gezien door de ogen van een romanfiguur. En nu ik er over nadenk, dat graf komt er eigenlijk niet eens letterlijk in voor, het zou meer als symbool voor de dood kunnen dienen.’

Hier haalt de archivaris diep adem en kijkt Francis en de criminoloog samenzweerderig aan.

'In de roman komt een opvallend hoofdstuk voor, dat goed aansluit bij uw ontdekkingen in Amsterdam en Utrecht. Het heeft in ieder geval overeenkomsten. Van Broecke laat haar hoofdpersoon, een slimme jonge klerk, een rechtszaak bijwonen. Vier mannen staan terecht. Nee, niet de 4 mannen uit de titel, die verwijst naar een andere observatie die hier niets mee te maken heeft. Of misschien weer wel, dat is de dichterlijke vrijheid van de schrijfster. De officieren worden voorgeleid aan het Hof van Utrecht. Het Hof van Utrecht is de rechtbank voor de inwoners van de dorpen en boerenbuurten net buiten Utrecht. Aangezien het slachtoffer oorspronkelijk niet uit Utrecht komt, is dit een zaak voor het Hof. De mannen worden beschuldigd van de verkrachting van een jong meisje van zestien jaar uit 't Sticht, een dorp net buiten de Utrechtse muren. De daders zijn jonge Hollandse officieren, gelegerd vlakbij Utrecht, die af en toe de bloemetjes buiten zetten in de grote stad. Op een van die avonden komen ze, ladderzat, op weg naar een van de vele bordelen die de stad rijk is, het dienstmeisje Louise tegen.

Louise werkt bij een ouder echtpaar in het centrum van de stad waar ze niet alleen het huishouden doet, maar ook kookt en, uitzonderlijk, de vrouw voorleest. Haar vader heeft haar lezen en schrijven geleerd. Hij wilde dat zijn dochter zich in het leven zou redden en de kunst van het lezen was, volgens de vader, daarbij een voorwaarde. En inderdaad, Louise heeft dankzij haar leesvaardigheid een goede positie weten te bemachtigen. Het voorlezen gebeurt meestal 's avonds, vlak voordat de vrouw des huizes naar bed gaat. Louise leest dan voor tot 10 uur, ruimt nog wat op en gaat naar huis. Ze woont vlakbij haar werkgevers, op de Minnebroederstraat. Een wandeling van hooguit tien minuten. De confrontatie met de vier jonge officieren zou ze zich de rest van haar leven blijven herinneren.

In het verhaal voert Van Broecke haar romanfiguur, de jonge klerk van 25 jaar, op. Deze jongeman, vreemd genoeg zonder naam, is een slim jongmens, kan lezen en schrijven, is behept met een goed waarnemingsvermogen en werkt als klerk bij een rechter. Dat maakt dat

hij vrij toegang heeft tot rechtszaken. De rechtszaak die volgt maken we als lezer mee door de ogen van deze klerk. Van Broecke laat hem de verklaringen nauwgezet optekenen en laat haar hoofdpersoon de rechtszaak zo levendig beschrijven dat je als lezer het gevoel krijgt op de eerste rij te zitten. Ik geef jullie daarom het verhaal zoals van de hoofdpersoon in het boek van Van Broecke het heeft opgetekend.'

'Ik ga de ochtend van de 20ste juli vroeg op pad naar de rechtbank. Ik verwacht dat het druk zal worden, en dat is ook zo. De zaak van de vier officieren houdt de Utrechters al dagen bezig. Heeft Louise aanleiding gegeven of waren de vier officieren zo dronken geweest, en dus schuldig, dat ze het verschil tussen een hoer en een eerbaar dienstmeisje niet meer konden inschatten? Er heerst een sterke tweespalt onder de Utrechtse burgerij. Veel mensen kiezen de kant van het onschuldige dienstmeisje, maar anderen zien in haar een leugenachtige prostituee die de onschuldige officieren het liefst aan de galg ziet hangen. Het is op de Oude Gracht al druk merk ik. De zitting heeft plaats in het Utrechtse stadhuis, in een apart deel. Het is een grote zaal, met ruimte voor zeker een paar honderd mensen. De belangstelling is enorm. Ik zie een joelende menigte voor de deuren staan waar ze een voor een worden binnengelaten. De deuren gaan al dicht, maar ik kan mij er nog net tussen wringen. Er zijn een paar banken, maar de meesten volgen staand het proces. Ik ook. Na een uur wachten begint de rechtszaak. Onder luid geschreeuw worden de legerofficieren binnengeleid. Het verhoor begint. Het wordt stil in de zaal. De vier officieren verklaren afzonderlijk van elkaar dat ze in de volle overtuiging waren dat Louise een meisje van lichte zeden was, op weg naar haar nachtelijke werkzaamheden in hetzelfde bordeel waar ook de vier officieren gebruik van wilden maken. Ze had geen bezwaar gemaakt, had zich niet verweerd en had zelfs het geld, want ze hadden heus wel betaald, gewoon aangenomen. Dat zij nu hier staan, is een misverstand en als ze geweten hadden dat Louise een eerzaam meisje was, hadden ze haar natuurlijk nooit benaderd. Dus excuses, maar het was hun schuld niet geweest.' Hier zucht de archivaris even.

Hij weet wat nog gaat komen, ziet Francis aan zijn treurige blik.

‘De jonge klerk beschrijft vervolgens de verklaring van het meisje’, vervolgt de oude man.

‘Daarbij springen je de tranen in de ogen, zo verschrikkelijk. Dat is natuurlijk ook de bedoeling van de schrijfster, op het gevoel van de lezer spelen, die uiteraard de kant van het dienstmeisje moet kiezen. En dat maakt haar trouwens ook voor die tijd een feministisch schrijfster. En misschien vond ze daarom ook een uitgever voor haar schrijfsels omdat rechtvaardigheid in die tijd een belangrijke deugd was. Maar ik ga weer even terug naar het verslag van de klerk.’ De man haalt diep adem en vertelt verder. ‘Louise wordt de zaal binnengeleid. Het gejoel van het publiek is zwakjes, als ze zien hoe jong het meisje is. Het had hun dochter of buurmeisje kunnen zijn, zie ik ze denken. De ondervraging begint. Ze verklaart dat de vier jonge officieren om haar heen waren gaan staan. Wankelend op zijn benen, maar toch nog sterk genoeg, had een van hen haar vastgehouden, terwijl zijn maten hun gang met haar gingen. Ze had geschreeuwd om hulp, ze had gegild, ze had gehuild, ze had een van de officieren in het gezicht gekrabd, maar het had niet voorkomen dat ze alle vier op brute wijze bij haar naar binnen waren gedrongen. Ze kreeg een paar munten in haar gezicht geworpen en werd voor oud vuil achter gelaten. Ze was naar huis gestrompeld en door haar ouders opgevangen. Haar vader meldde zich nog dezelfde avond bij de schout. Na deze verklaring van Louise stijgt een gemompel op. Ik hoor afgrijzen en verontwaardiging. Daarna was het snel gegaan, zo verklaart de schout als hij als laatste aan de beurt is. Hij vertelt trots dat hij dezelfde avond nog de officieren wist aan te houden, in het bordeel, waar ze na de verkrachting van het jonge meisje toch waren beland. Ze hadden direct bekend. Na deze laatste verklaring wordt de zaak gesloten. De rechters gaan nadenken. Het is opvallend stil als iedereen de zaal verlaat. Ik ga ook weg en loop met een zwaar hart naar huis.

Een paar weken later worden de officieren vrijgesproken. De rechter had hun verklaring serieus genomen, de excuses aanvaard en ze, met de mededeling dat ze voortaan met

zekerheid moesten vaststellen of het inderdaad een hoer betrof waar ze seks mee wilden hebben, op vrije voeten gesteld.’

‘Maar, en nu komt het’, vervolgt de archivaris zijn verhaal, ‘een paar weken later worden ze alle vier dood aangetroffen in een weiland net buiten de stadsmuren. Ze waren naakt en zwaar mishandeld. Hun uniformen kapotgesneden, hun hoofden kaalgeschoren. Ook daar is onze klerk bij geweest. En kon zodoende ons, de lezers, meenemen in het gruwelijke beeld van deze nog zo jonge officieren, levenloos en verminkt.’ Doe maar niet, denkt Francis terwijl ze naar de glanzende ogen van zowel de archivaris als de criminoloog kijkt. Ik heb eigenlijk wel genoeg gehoord. Maar ze zwijgt en de oude archivaris citeert weer de jonge klerk. ‘Het nieuws over de vier officieren ging razendsnel door de stad. Zodra ik het hoorde, begaf ik mij naar de genoemde plek. Ik zag het met eigen ogen. Het waren dezelfde vier officieren die ik een paar weken eerder goedgehumt en vrolijk de rechtbank had zien verlaten. Het was vreselijk. Hun geslachtsdelen lagen her en der verspreid over het weiland. En bij alle mannen waren de ogen uitgestoken.’

Hier stopt de archivaris met zijn verhaal en kijkt Victor en Francis triomfantelijk aan. ‘Heb je hier wat aan?’, vraagt hij aan Victor, Francis negerend.

‘Dit is het bewijs’, mompelt Victor, meer tegen zichzelf dan tegen Francis of de archivaris. Ademloos heeft hij het verhaal van de Zutphense archivaris aangehoord. Francis zag hem af en toe knikken, met zijn handen gebaren makend alsof hij het verhaal al kende, of herkende. Ze weet het niet. Maar er is iets vreemds aan de reactie van Victor. Een soort overwinning lijkt hij uit te stralen. Heel gek.

Het is eind oktober en een paar dagen na hun bezoek aan Zutphen. Francis staat in haar keuken thee te maken. Ze pakt haar beker, loopt naar het raam en staart. Ze staart naar de overkant van de straat waar net haar overbuurman met zijn hondje naar buiten komt. Het is een oude man en het hondje is ook oud. Francis kent hem goed. Ze wonen al meer dan dertig

jaar tegenover elkaar. De man ziet haar staan en steekt zijn arm op als groet. Francis zwaait automatisch terug. Ze denkt na over wat er de afgelopen dagen is gebeurd. De historisch criminoloog en zij hadden in een soort jubelstemming, hij meer dan zij, afscheid genomen van de archivaris en ze waren weer met de trein naar huis gegaan. In de trein kende het enthousiasme van Victor geen grenzen. Hij nam het verhaal heel serieus. Het was hét bewijs dat in de late middeleeuwen vrouwen die werden mishandeld of verkracht hulp konden verwachten van leden van een geheim genootschap. Francis leek het ook allemaal best wel overtuigend, toen, in de trein. Nu denkt ze, waar gaat het nou allemaal over? Een paar zaken in een archief, een verhaal van een schout en een misdaad in een roman. Dat is alles. Ze is geen kenner, geen historicus, laat staan een historisch criminoloog, ze heeft nooit gestudeerd, wat weet ze er nu van. Maar zeg nou zelf, op dit, wat er nu is, kan je toch geen conclusies trekken? Je kan toch niet zomaar zeggen, ja, het genootschap bestaat, want we hebben een paar zaken gevonden waarbij mannen vermoord zijn en van de dader geen spoor? Er worden door de eeuwen heen heel veel mannen vermoord, waarbij nooit een dader wordt gevonden. Francis zucht diep en gaat op de bank zitten. Victor wil nu ineens naar moordzaken zoeken vanaf de 20ste eeuw, zo had hij haar in een mailtje laten weten. Francis verbaast zich hierover. Als er nog niet eens zekerheid is over de late middeleeuwen, waarom dan nu de focus leggen op een paar eeuwen later? Hij wil mensen spreken die zich onopgeloste zaken herinneren. Dus mensen, geboren in de jaren 30. Voor de Tweede Wereldoorlog. Nou, hij gaat zijn gang maar, maar zonder haar. Ze moet even bijkomen.

Een paar dagen later belt Victor. Nee, hij begrijpt haar aarzelingen wel. Maar hij was al in Rotterdam geweest, waar hij een bejaarde tweeling had gesproken. Het ging niet om onopgeloste rechtszaken, het was iets veel beters. Francis hoort iets juichend in zijn stem. Hij had ze na een tip van een kennis (een promovendus sociale wetenschappen) benaderd. Ze deden mee aan een onderzoek naar het gedrag van tweelingen in de jaren '60 en '70. De

kennis had de dames uitgebreid geïnterviewd. Daarbij waren de woorden ‘geheim en ‘genootschap’ gevallen. De kennis wist van het onderzoek van Victor, belde hem op en Victor reisde spoorlags naar Rotterdam. De tweeling komt oorspronkelijk uit Ierland. Ze hebben een jongere broer die in de jaren 60 in Ierland is achtergebleven. Ze hebben nog regelmatig contact. Het is een knappe kop, hadden ze Victor verteld. Ze zijn trots op hem. Hij doet historisch onderzoek naar de rol van de vrouw in de katholieke kerk. Het fijne weten ze er niet van, maar hij heeft hen ooit toevertrouwd dat hij op zoek is naar leden van een geheim genootschap. Dit is na zijn scheiding geweest. Het is iets met vrouwen en wraak. ‘Dus ik ga naar Ierland, zegt Victor, ‘en ik zou het heel fijn vinden als je meegaat.’

Hoofdstuk 8 Waarin Francis niet meer wil

‘Dus tot hier zijn jullie gekomen’, concludeer ik. Het is een vrijdagavond in november en we zitten dit keer wel in het schrijverscafé. Het is nu veel drukker. De vrouw uit het buurtcafé werkt op vrijdagavond hier en daarom zijn wij er nu ook. Francis heeft dat niet in de gaten en ik hou mijn fantasieën over de barvrouw voor mijzelf. ‘Dus meer is er niet?’, vraag ik nog maar eens. Ik weet het antwoord al. Het onderzoek van Francis en de historisch criminoloog (goddank mag ik hem nu Victor noemen), is gestrand. Tussen 1600 en 1900 zijn geen nieuwe zaken gevonden. En dat terwijl de verslagen in de registers en later in de processen verballen steeds beter werden. Victor heeft de afgelopen maanden, nog voor de komst van Francis, nagenoeg alle archieven van de grote steden in Nederland afgestruind. Niets. Nada. Noppes. Het leek of het genootschap haar hoogtepunt tussen 1400 en 1550 had beleefd en daarna was opgeheven, doodgebloed, van de aardbodem verdwenen.

Toch had Victor niet opgegeven en had hij een nieuwe aanwijzing gevonden in het verhaal van de bejaarde tweeling. Francis en Victor blijken niet de enigen te zijn die het spoor van het genootschap volgt. Er is dus nog iemand die denkt dat het genootschap heef bestaan of nog bestaat. En nu wil Victor met Francis naar Dublin om daar met deze historicus te gaan praten.

Hij heeft zelfs al een afspraak gemaakt. Maar Francis wil niet. Ze heeft er nu al genoeg van, vertelt ze. Ze heeft nu al genoeg van dit zogenaamde onderzoek, genoeg van die stoffige archieven en bovenal heeft ze genoeg van Victor, die ze niet alleen een druiloor is gaan vinden, maar ook niet vertrouwt. Waarom weet ze niet, het een gevoel, zegt ze. Wat ze overigens niet kan omschrijven. En dan zou ze nu met dit sujet naar Ierland afreizen? No Way. Ze gaat net zo lief weer aan de slag als schoonheidsspecialiste. Alles beter dan dit. Ik begrijp het eerlijk gezegd niet. Nu komt er eindelijk schot in de zaak, wil ze niet meer. Hoe zit dat? Wat zit haar dwars? 'Ik denk niet dat ik het kan', zegt ze. 'Wat niet?' vraag ik. 'Zo samen met die jongen op pad. Wat heeft hij nu helemaal aan mij. Ik kan toch niets? Ik hang er maar een beetje bij. Waarom gaat die jongen niet alleen op onderzoek? Waarom moet ik zo nodig mee?' Ze zucht. Ik begrijp het wel van Francis. Ze heeft geen hoge dunk van zichzelf. Nooit gehad. Schoonheidsspecialisten staan niet hoog op de maatschappelijke ladder, dat is nu eenmaal zo. Vindt zij. Vind ik, vindt iedereen. Dus volgt nu mijn gebruikelijke ontkenning op het gezeur van Francis, want ik geeft nooit toe dat ze gelijk heeft. Maar eerlijk, ik ben eigenlijk een beetje klaar met het geklaag van mijn vriendin. De barvrouw is op dit moment voor mij veel interessanter dan dat onzekere gedoe van Francis. Ik krijg een ingeving. Er zit meer achter haar weigering om door te gaan. En dat zeg ik ook.

'Ik denk dat er meer achter zit Francis'.

'Hoezo?'

'Denk eens na, je gaat de komende tijd vast en zeker verschrikkelijke dingen horen.'

'Hoe bedoel je?'

'Daar kan jij toch niet tegen?'

'Waar kan ik niet tegen?'

'Tegen mensen die ruzie hebben. Dan word je toch altijd herinnerd aan die vreselijke tijd met je ouders. Hun geruzie. Je moeders lijdzaamheid.'

‘Denk je dat dat het is?’

‘Ja, dat denk ik’

‘Ik weet toch niet wat ik nog allemaal te horen ga krijgen?’

‘Ja, dat weet je wel. Het zijn allemaal nare verhalen. En je wilt het niet. Je wilt het niet horen en daarom stop je met de zoektocht.’

‘Zou je denken?’

‘Ja, ik weet het zeker.’

Francis laat mijn woorden tot haar doordringen. We bestellen nog wat wijn. ‘Ik wil dat je doorgaat Francis’, zeg ik. ‘Zie het als jouw missie, niet de zijne. Jij wilt dit. Jij wilt het genootschap vinden en een mooi verhaal maken van je zoektocht. Laat Victor maar wat schuiven. Haak aan, maar doe ondertussen je eigen ding, bepaal je eigen reis. Heus, je zal ervan opknappen. Geestelijk bedoel ik.’ Francis lijkt overtuigd van mijn woorden. Ik verzin ze ter plekke om mij weer met volle aandacht op de barvrouw te kunnen richten.

Hoofdstuk 9 Jacqueline

Het is een rustige vrijdagmiddag, een paar weken na mijn laatste ontmoeting met Francis. Ze had zichzelf gelukkig bij elkaar geraapt en was met Victor meegegaan naar Ierland. Ik ben daar blij om, want ik kan geen bestseller schrijven zonder Francis.

Het is eind november en de zon schijnt. Ik zit in mijn studeerkamer en probeer het verhaal van Francis op te schrijven. Makkelijk is dat niet. Ze vertelt goed, dat is waar, en ook behoorlijk van A naar B, zal ik maar zeggen, maar ze vertelt nooit over haar emoties, haar gevoelens. Ik vraag ernaar, maar ze zegt niets, al dan niet met opzet, iedere keer weer, dus ik geef het op. Ik vul haar emoties daarom zelf in. Moeilijk is dit niet, ik ken Francis al bijna mijn hele leven.

Ze had nota bene tot haar twintigste bij ons in huis gewoond.

De november zon maakt mooie stoffige strepen in de kamer. Het licht is zacht en vriendelijk.

Het brengt mij in een lome stemming en ik heb eigenlijk helemaal geen zin meer om te

schrijven. Ik ben verliefd, laat ik het maar gelijk op tafel leggen. Ik ben de zestig inmiddels gepasseerd, heb een paar mooie liefdes in mijn leven gehad, maar zo verliefd als nu, dat is lang geleden. Een prettig gevoel, maar het helpt niet echt bij het schrijven over de avonturen van Francis. En ja, we hebben het hier over de barvrouw, die al eerder in dit verhaal opgedoken is. Ik denk aan de barvrouw zoals ik haar gisteren nog had gezien. We hadden kort gekletst. Dat was leuk. Ik had gevraagd of ik haar eens mocht bellen. Dat mocht. Een prachtige vrouw, helemaal niet mijn type dat zeg ik gelijk en ik begrijp eigenlijk ook niet waarom ik zo hoteldebotel ben. Haar uitstraling zal er mee te maken hebben. Haar kracht. Haar totale zekerheid van zichzelf en van anderen. Haar vertrouwen in de wereld. Maar wat ben ik hier aan het doen? Een vrouw ontleden? Nee toch, daar is de liefde niet voor. Ik wil haar bellen. Ik weet dat ze vanavond dienst heeft in het schrijverscafé. Haar dienst begint vroeg, om 4 uur, dat heb ik al uitgezocht, maar in de middag is het nog rustig. Ook dat had ik zelf ondervonden. Ik ga staan en tik haar nummer in. Ik bel altijd staande, dan kan ik beter luisteren. Vreemd, maar waar.

‘Ja, hoi, met Jacqueline’. Het blijft zo lang stil dat ik even denk dat ze heeft opgehangen. ‘Oh, ben jij het.’ Ik hoor een lichte teleurstelling in haar stem. ‘Ja’, zeg ik, ‘Ik dacht, misschien vind je het leuk om vanavond of morgen ofzo iets af te spreken?’ Ik hoor mezelf bijna smeken. Vreselijk.

‘Wat gaan we dan doen?’, vraagt ze, ze klinkt een beetje mat.

‘Nou, naar de film ofzo, of gewoon, nou ja, wat kletsen ergens in een café?’ Nu doorpakken, denk ik.

‘Nou, ik weet niet hoor, zaterdag is voor de kinderen. Dan komen ze langs, ik heb dan helemaal geen tijd. Nee, dan kan ik niet.’

‘Zondag misschien?’, de moed zakt mij een beetje in de schoenen.

‘Ja, zondag kan ik wel. Ik heb dan in de ochtend nog een klus, maar ‘s middags kan ik wel.’

‘Wat heb je dan voor klus? Het café is dan toch nog niet open?’, vraag ik, mij direct realiserend dat je dit niet hoort te vragen.

‘Nee, dat vertel ik je nog wel eens. Laten we in café het Mannetje afspreken, aan de Dubbele Gracht. Ken je dat?’

‘Ja, prima, zie ik je daar om een uur of twee?’

‘Ja, oké. Tot dan.’

Ik wil nog zeggen dat ik er naar uit kijk haar te zien, maar ze heeft al opgehangen. Wat een vrouw. Ik merk dat ik sta te trillen op mijn benen. Ik ga weer achter mijn bureau zitten. Ze heeft de afspraak willen maken, dat is een goed teken toch? Maar erg enthousiast klonk ze niet. Hoe moet dit verder? Zo kan ik uren met mijzelf doorbrengen. Een gesprek voeren met mijn twee helften. De zekere en de onzekere, de goede en de slechte, de lieve en de nare. In dit geval zijn beiden het uiteindelijk met elkaar eens. Het is een mooie vrouw en zondag zie ik haar weer. Punt. Ik draai mijn stoel, klap mijn laptop open en ga aan het werk. Tijd voor het verhaal over de zoektocht van die twee in Ierland.

Hoofdstuk 9 De zoektocht in Ierland.

Francis hangt misselijk op een bank op een van de tussendekken van De Stena Horizon. Ze heeft het midden van het schip opgezocht, maar het maakt weinig verschil. De deining is fors. Door een beslagen raam kan ze zien hoe de golven blijven dalen en stijgen. Nog even en ze zou de dichtstbijzijnde toiletgelegenheid moeten opzoeken. Ze varen op deze november namiddag van Cherbourg naar de Ierse kust. De jonge historisch criminoloog had absoluut met de boot gewild. Hij heeft niet veel geld en van het budget dat de universiteit beschikbaar stelt, heeft Francis nog maar bar weinig gezien. Francis heeft het gevoel dat het avontuur nu echt gaat beginnen. Ze heeft haar afkeer van Vict (ja, het is nu Vic) een plek gegeven en vooruit nu. Op zoek naar het grote geheim, een geheim dat in haar hoofd steeds groter wordt, steeds exclusiever. Steeds krachtiger ook, want vrouwen werden toen echt geholpen en dat

was nodig. En ja, ze zou de vreselijkste verhalen moeten aanhoren. Dat moet dan maar. Ruzie is er altijd, dat is nou eenmaal zo. Daar moet ze maar mee leren leven. Ze kan zich toch niet de rest van haar hele leven verschuilen achter die ruziënde ouders van haar. Get a life. Op weg dus naar Ierland. Het schoolvoorbeeld van vrouwenonderdrukking en de afschuwelijke rol daarin van de katholieke kerk. Wie herinnert zich niet de nonnen die los waren gegaan op ongehuwd zwangere vrouwen en hun pasgeboren baby's. Of het onderbroeken schandaal waarbij een man van verkrachting werd vrijgesproken omdat het slachtoffer geen onderbroek aan had gehad, wat voor de dader een open uitnodiging bleek te zijn geweest. De rechter was het met hem eens en had hem vrijgesproken.

Het is, wat ze noemen een milde najaarsstorm, windkracht 8. Francis begrijpt dat mild niet zo. De ferry is gewoon uitgevaren. Vic zit rustig met een biertje naast haar. Hij heeft nergens last van, ziet ze. Voor de afleiding doet Francis spelletjes op haar telefoon. Niet dat het helpt. Na een paar uur valt haar mobieltje dood. Ze laat hem later wel weer op. Ze heeft hem nu toch niet nodig. Een vriendelijk ogende man even verderop op het tussendek glimlacht naar haar. Het is een heel gewone man, niet mooi en ook niet lelijk. Een jaar of vijftig. Hij ziet er Iers uit, alhoewel Francis nooit een voet op Ierse bodem heeft gezet en ze Ieren alleen kent van het Eurovisie Songfestival, vindt ze hem echt Iers. Wat opvalt zijn z'n ogen. Sprankelende felle ogen. Donker, maar tegelijk ook licht. Lief, dat is wat Francis ziet. Gewoon een lieve man. Nee, Francis, zegt ze tegen zichzelf, verlies je nu niet in zinloze flirtpartijen, je hebt een missie. Een opdracht. Bovendien, de man is hooguit vijftig. Een paar uur later legt de ferry aan, aan de kop van de Ierse haven Rosslare. Haar misselijkheid is op slag over. Gelukkig zit de lunch nog in haar maag. Het is allemaal net goed gegaan. Vlak voordat ze het schip verlaten, moet Francis naar de wc. Ze hebben maar een paar minuten tijd om van de haven naar het station te komen en Victor gaat daarom alvast een taxi regelen. Hij wurmt zich door de passagiers die zich al voor de uitgang hebben verzameld, om als een van de eersten het

schip te verlaten. De man met de fascinerende ogen staat vlak achter haar. Ze zwaait nog even naar Vic en loopt naar de wc op hetzelfde tussendek. Er is niemand in de toiletruimte. Ze trekt een van de wc-deuren open, gaat naar binnen en doet de deur op slot. Ze doet haar broek naar beneden, gaat op de toiletpot zitten en plast. Ze hoort een licht gerammel, maar schenkt er geen aandacht aan. Zo, dat ben ik kwijt, denkt ze. Ze staat op, veegt af en trekt haar broek omhoog. Ze voelt zich goed. Blij dat de misselijkheid voorbij is en nieuwsgierig naar de rest van de dag. Morgen hebben ze een afspraak bij de historicus, die de rol van de Ierse katholieke kerk al jarenlang onderzoekt. Hij heeft vooral gepubliceerd over de onderdrukking van de vrouw door de kerk. Verplichte huwelijken bij zwangerschap, verboden scheidingsen en verkrachtingen binnen het huwelijk die niet strafbaar waren. De deur van de toiletruimte gaat open. Francis kucht zachtjes. Een automatisme, dat doet ze altijd om de ander te laten weten dat ze niet alleen zijn. En dat ze niet aan haar deur moeten gaan trekken. Dat vooral. Dat vindt ze altijd zo gênant als dat gebeurt. Het gerommel gaat door. Er wordt iets onder de deur door geschoven. Het is een kleine, witte enveloppe. Francis houdt haar adem in. Wat is dit? Weer gerommel en nu voetstappen. Een deur die opengaat en weer dichtvalt. Stilte. Francis pakt de enveloppe en haalt er een briefje uit. Ze leest.

Stop now. For your own safety. Please let us do our work in secret.

Francis schrikt. Ze wil hier zo snel mogelijk weg. De wc uit, het schip af, naar Victor. Ze doet de deur van het slot en geeft een forse ruk aan de deurknop. De deur klemt, denkt ze. Ze trekt harder. De deur beweegt niet. Hij is en blijft dicht. Ze draait het slot nog een keer dicht en nog een keer open. Weer trekken. Niets. De man, of vrouw, ze heeft geen idee, heeft niet alleen het briefje onder deur geschoven, maar ook de deur aan de buitenkant geblokkeerd.

Francis roept om hulp. Eerst nog zachtjes, maar al snel zo hard als ze kan. Niemand. Francis is een nuchtere vrouw en raakt niet snel in paniek. Ze heeft eens een paar uur vastgezet in een lift. Ze was uiteindelijk door de brandweer bevrijd. Dit soort dingen gebeuren, no panic.

Maar toen in de lift had ze op een alarmknop gedrukt en had een stem haar gerustgesteld. Hier is geen knop. En toen had ze niet net een dreigbrief gekregen. Victor zou nu al bij de taxi staan. Hij heeft weinig geduld, weet ze, dus als ze hier ooit nog uitkomt, zou hij haar niet vrolijk ontvangen. Francis kijkt omhoog, maar nee, aan de bovenkant is alles dicht. Op haar horloge ziet ze dat ze inmiddels 30 minuten in de wc opgesloten zit. Al die tijd is er niemand binnengekomen. Waarom zou dat ook? Iedereen gaat nu van het schip af. Aan haar telefoon heeft ze niets. Zo dood als een pier. Haar gedachten gaan alle kanten op. Deze brief en dit opsluiten. Weet iemand wat ze in Ierland gaan doen? Maar hoe dan? Ze moeten zijn gevolgd. Maar door wie? Er zijn dus mensen die hun zoektocht hebben opgemerkt en er een stokje voor willen steken. Maar dan, maar dan... Dan zou het genootschap dus echt bestaan! Nog verbluft door haar eigen conclusie dringt het in eerste instantie niet tot haar door. Maar het is er wel degelijk. Een zacht geronk en een siddering gaat door het schip. Het gebrom wordt harder. Ze zou toch niet, ze zou toch niet met deze zelfde ferry gewoon weer via de Ierse Zee en het Kanaal terug naar Cherbourg varen? Ze voelt de ronkende motoren van het schip. Ze gaat met haar rug tegen de deur aan zitten en begint te huilen.

Hoofdstuk 10 Toch in Ierland

Victor en Francis zitten 24 uur na Francis' bevrijding uit de wc, te eten in een pub in Dublin. Het is er vol, warm en benauwd. Francis eet gebakken aardappeltjes met kip, Victor heeft een grote steak voor zich. Een dartwedstrijd trekt deze avond de aandacht, op de vele televisies die je, waar je ook zit, goed kan zien. Maar Victor en Francis kijken niet. Ze kijken naar elkaar. Francis was inderdaad pas de volgende ochtend door schoonmaaksters gevonden. Ze spraken Frans en ze begreep direct dat ze terug in Frankrijk was. Victor had staan wachten naast de taxistandplaats en zag iedereen van boord komen, behalve Francis. Als een van de laatsten kwam de man van boord die de hele reis schuin tegenover hen had gezeten, en waar Francis nog mee had zitten flirten. Dat was hem wel opgevallen, maar hij had dit genegeerd.

Het ging hem niet aan. De man had hem vriendelijk toegeknikt en was in het donker verdwenen. Daarna reden het vrachtverkeer en de personenauto's de kade op. Een half uur later, Victor stond er nog steeds, reden andere vrachtauto's en personenauto's het schip weer op. Nog steeds geen Francis te zien. Haar mobieltje stond uit, hij kreeg de voicemail. En binnen het kwartier werden daarna de motoren gestart, had het schip in de haven gedraaid en was het verdwenen. Terug naar Frankrijk, nam Victor aan. Daarna liet hij zich door de taxi afzetten in het centrum van het havenstadje waar hij een hotel vond, een kamer boekte en daar wachtte op nieuws van Francis. Dat nieuws kwam de volgende ochtend. Ze besloten dat Francis een nieuwe overtocht zou boeken en in haar eentje naar Dublin zou komen. Zo was het gegaan en nu zitten ze in de pub.

Het briefje zit hun niet lekker. Helemaal niet. Ze zijn gevolgd. Ongetwijfeld door de Ierse man met de bijzondere ogen, daar zijn ze allebei van overtuigd. Victor houdt het erop dat hun eindeloze speurwerk op Google de leden van het Genootschap op hun zoektocht heeft gebracht. Ze worden waarschijnlijk al wekenlang gevolgd. Een naar idee. Een vreselijk idee. Maar wel het bewijs dat het Genootschap inderdaad bestaat. Vroeger en nu dus nog steeds. En dat is een groot cadeau. 'Ik ben niet gek, Francis', zegt Vic terwijl hij zijn steak in kleine stukjes begint te snijden. 'Dit Genootschap bestaat, zonder meer. Nu is het aan ons om het wereldkundig te maken.'

'Maar wat als ze dat nu niet willen' zegt Francis zacht. Ze denkt aan de tekst op het briefje. Ze prikt wat in haar aardappels. Ze heeft eigenlijk helemaal geen honger, alhoewel ze die dag weinig heeft gegeten. Ook de tweede overtocht, of eigenlijk de derde, als je de 'wc terugtocht' meerekent, had ze misselijk in het midden van het schip doorgebracht. 'Is het juist niet de kracht van het Genootschap dat niemand weet dat het bestaat?', zegt ze, nu wat harder. 'Dat ze in het geheim kunnen opereren. Dat ze echt vrouwen kunnen helpen, zonder dat ze opgepakt worden, zonder dat iedereen daar een mening over heeft. En moeten we dan wel

doorgaan met deze zoektocht? Moeten we dit wel willen?’

Op de boot vandaag weer terug naar Ierland heeft ze na zitten denken. Ze moeten dit geheime genootschap met rust laten. Het respecteren. Niet verder graven, met alle risico’s van dien.

Straks zou het Genootschap door de publiciteit geen acties meer kunnen ondernemen. En dat terwijl de wereld de acties van het Genootschap zo nodig heeft.

Ze wil stoppen met deze zoektocht. Nu. Direct. Alleen Victor, wat te doen met hem. Hij wil natuurlijk verder. Hij ziet zijn hele promotieonderzoek al in het water vallen. Dat weet ze nu al. Die jongen gaat door, dat is zeker. Met of zonder haar. Dat weet ze ook.

En nu zitten ze te eten en heeft ze gezegd wat ze wilde zeggen. En inderdaad. ‘Ik snap je reactie Francis’, zegt Vic zacht en irritant begrijpend. Wat heeft ze daar toch altijd een hekel aan, aan die zalvende begrijpende toon. Vooral van mannen kan ze het niet hebben. ‘Maar je begrijpt toch ook wel dat ik nu niet kan stoppen’, vervolgt hij, de irritatie van Francis negerend. ‘Er hangt voor mij veel van af. We zijn al zover gekomen, we hebben bewijzen uit het verleden en de bewijzen uit het heden gaan komen. Dat weet ik zeker. We hebben morgen de afspraak met de historicus. Die gaat ons vast nog verder brengen.’

‘Maar de waarschuwing dan Victor?’, vraagt Francis, ‘die kunnen we toch niet zomaar negeren’?

‘Jawel’, zegt Victor, die ga ik negeren. En jij ook.’

Na het eten lopen ze terug naar het hotel, waar Victor een kamer op dezelfde gang voor haar heeft geboekt. Francis voelt zich er niet gerust op. Worden ze gevolgd? Telkens kijkt ze achterom, maar ze ziet alleen vrolijke stellen en groepjes jongeren die meer interesse in elkaar hebben dan in het Hollandse duo. Ze slaapt onrustig. Wordt telkens wakker met beelden vol zwaardvechtende vrouwen.

De volgende ochtend, na een fors Iers ontbijt met worstjes, eieren en spek, waar Victor veel en Francis nauwelijks van eet, lopen ze naar hun afspraak. De historicus John Haddock zit al

te wachten in dezelfde pub als waar ze de avond ervoor hebben gegeten. De televisies staan nu gelukkig uit. Ze bestellen koffie en thee.

Het is een iel mannetje, die John. Francis had zich een forse Ier voorgesteld, zo iemand als de man met de lieve oogopslag die haar had opgesloten. Maar niet alle Ieren zien er kennelijk Iers uit, denkt ze. Ze heeft direct een vreselijke hekel aan hem. Ze weet niet zo goed waarom. John Haddock is historicus en wetenschapper en laat dat merken ook. Hij spreekt op geleerde toon en uitsluitend met Victor. Francis wordt, maar dat is ze inmiddels wel gewend, genegeerd. Kennelijk hebben Vic en het iele mannetje al via de telefoon het een en ander aan informatie uitgewisseld. Het lijkt of ze midden in een gesprek valt, want de heren gaan gewoon door waar ze waren gebleven.

‘Kijk’, zegt John de historicus, ‘het zit zo. Het Genootschap bestaat, daarover is geen twijfel. Ik heb een aantal aanwijzingen gevonden die ik graag met je wil delen.’ Jullie bedoel je, denkt Francis.

Hoofdstuk 11 Het verhaal van John Haddock, de Ierse historicus.

‘Ik ben al sinds mijn scheiding op zoek naar de bewijzen. Ik denk dat ik nu voldoende informatie heb om naar de krant te stappen en het Genootschap bekend te maken. In tegenstelling tot jullie, (ja, nu wel ineens jullie, merkt Francis) ben ik niet gecharmeerd van dit genootschap. Ze opereren op eigen houtje, trekken zich van wet noch gebod wat aan en maken huwelijken kapot. Ja, je hoeft het niet te vragen, het mijne ook. Ik vertel jullie dit omdat in bijna alle Europese landen illegale cellen bestaan. Ook bij jullie in Holland. Ze richten onnoemelijk veel schade aan. In bijna alle ‘Metoo’ zaken spelen ze een belangrijke rol en in veel gevallen worden mannen zwart gemaakt die helemaal geen daders zijn. Het gaat veel verder dan wat onschuldige zaken zoals jullie hebben ontdekt in het verleden.’

Onschuldig, denkt Francis, onschuldig? Dat zijn toch stevige moordpartijen geweest, gevolgd op zware vrouwenmishandeling. Noem dat maar onschuldig.

‘Het zou goed zijn’, onderbreekt de historicus de gedachten van Francis, ‘om tegelijkertijd, dus zowel in Holland als in Ierland, het bestaan van het Genootschap naar buiten te brengen. Wat dat betreft reken ik op je.’ Dit laatste zegt hij richting Victor. Die knikt volzaam.

‘Ik heb zelf te maken gehad met dit genootschap en dat is de reden dat ik overtuigd ben van het bestaan. Ik ben nu alweer dertig jaar alleen. Mijn vrouw en ik zijn uit elkaar. We hebben twee kinderen, nu dertigers. Ik ben opgevoed met het idee dat het niet verkeerd is om af en toe je kind een corrigerende tik te geven. Een Iers gebruik zal ik maar zeggen, waar niemand slechter van wordt. Mijn vrouw was het daar niet mee eens. In de tijd dat de kinderen klein waren, hadden we daar vaak een meningsverschil over. Ik wilde mijn zoon en dochter niet als watjes de wereld in laten gaan en dus bracht ik ze discipline en orde bij, en ja, af en toe een pak voor de broek. Mijn vrouw vond het vreselijk. Ze sprak mij hier voortdurend op aan en we kregen hooglopende ruzies. Het begon op te vallen. De buurt bemoeide zich ermee, de school. Het was in de tijd dat het opvoeden van kinderen in een nieuw licht werd gezien. Bewust opvoeden, kinderen ruimte en aandacht geven, met ze praten, dat soort onzin. Mijn vrouw ging daar volledig in mee. Zelf was ze als klein meisje vaak door haar vader geslagen en zowel geestelijk als lichamelijk mishandeld en had daar een behoorlijk trauma van opgelopen. Dat was naar voor haar, dat vond ik oprecht, en het Genootschap had beter mijn schoonvader kunnen pakken. Maar die was al dood. Op een dag, de kinderen moeten zo’n jaar of 8 zijn geweest, kwam er zelfs een pastoor langs, die hardgrondig op mij in begon te praten. Hij koos de kant van mijn vrouw en had kennelijk nooit gehoord van de Bijbelse uitdrukking ‘Wie zijn roede spaart, haat zijn zoon; maar wie hem liefheeft, tuchtigt hem reeds vroeg.’

Francis is niet Bijbelvast, ze gelooft nergens in, maar op het moment dat John met de bijbel begint te zwaaien in zijn verhaal, weet ze zeker dat het Genootschap heeft ingegrepen in het huwelijk van deze vreselijke man. En terecht, denkt ze. Ze ziet haar gevoel bevestigd. Het is gewoon een nare man. In het café is het intussen lawaaiig geworden. De tv’s zijn aangezet en

de stem van een commentator van een voetbalwedstrijd schalt door de ruimte. Victor zit ademloos naar John te luisteren en schijnt zich er niet aan te storen. Het lijkt alsof hij iets herkent in het verhaal van de Ier. Ze bestelt nog een kop thee en de historicus en Victor stappen over op bier. Ze vreest het vervolg van het verhaal van John. Het gaat over ruzie en daar houdt ze nu eenmaal niet van.

‘Na het bezoek van de pastoor werd het thuis grimmiger’, vervolgt John. Zijn gezicht is rood aangelopen. Hij wint zich er duidelijk nog steeds, na die jaren, over op. ‘Ik was kwaad en werd met de dag bozer. Waar bemoeide iedereen zich mee? Dit was een zaak tussen mijn vrouw en mij, dat ging niemand iets aan. De kinderen hadden er geen last van, we maakten ruzie als zij sliepen. Op een avond liep het uit de hand. En heus mensen, ik ben er niet trots op. Maar ik sloeg mijn vrouw. 1 keer. Ja, 1 keer, maar dat was kennelijk genoeg voor het Genootschap om in actie te komen. Ik zal jullie meenemen naar het moment waarop mijn wereld compleet instortte. Het is de reconstructie zoals de politie die toen der tijd vastlegde, op basis van mijn verslag.’ Francis draait onrustig op haar stoel. Ze zet zich schrap, want eigenlijk wil ze dit dus niet horen. ‘Ik woon in een rustige buitenwijk van Dublin’, begint Haddock. ‘Het is zes uur in de ochtend en het is nog stil op straat. Het is 1 juli en de zon is al een tijdje op. De wekker gaat. Ik word wakker en doe mijn ogen open. Ik kijk opzij. Susan, mijn vrouw, ligt naast mij te slapen. Ze is er nog. Sinds De Klap gaat het niet goed tussen ons en ik ben bang dat ze van mij wil scheiden. De bel gaat. Twee keer. Twee keer heel lang. Ik schrik. Ik ren op blote voeten en in mijn pyjama naar beneden. De trap komt uit in het halletje. Ik doe de voordeur open. Twee mannen, met bivakmutsen op, staan voor de deur. Een van de twee duwt mij hard opzij waarna ze allebei direct langs mij heen naar binnen lopen. Door de duw val ik tegen de kapstok. Ik hang zo’n beetje tussen de jassen en probeer mijn evenwicht terug te vinden. De mannen laten mij daar hangen en doen deuren open. Eerst de deur van de kelder, daarna de deur naar de keuken en ook de deur naar de huiskamer.

Zonder de deuren dicht te doen, stappen ze de huiskamer in. Ik hoor boven gerommel. Susan, de kinderen. Ik word bang. Maar het blijft boven verder stil. Ik hijs mij op aan de jassen en doe een stap naar voren waardoor ik weer rechtop kom te staan. Ik loop de huiskamer binnen. De twee mannen hebben hun bivakmutsen afgedaan. Het zijn geen mannen. Twee vrouwen kijken mij aan. Ze zijn een jaar of dertig. De ene heeft blond haar, de ander rossig. ‘Je hebt geslagen’, zegt de blonde. Ze kijkt mij aan alsof ik zojuist drie nonnen heb verkracht. ‘1 keer’, zeg ik. Ik ga direct in de verdediging. De vrouwen reageren niet. “Ga naar boven, doe wat kleren aan en kom weer terug. Maak je vrouw of de kinderen niet wakker’, zegt de blonde. Ik doe wat ze vraagt. Ik loop naar boven en trek wat kleren aan. Susan slaapt nog. De kinderen hoor ik niet. Op mijn sokken met mijn schoenen in mijn hand loop ik de trap af. De twee vrouwen staan in het halletje. De voordeur staat open. Ik doe mijn schoenen aan. Zonder iets te zeggen duwen ze mij naar buiten. Er staat een grijze Volkswagen Passaat, oud model, precies midden voor de deur geparkeerd. Het nummerbord kan ik niet zien. Mijn handen worden achter mijn rug vastgebonden, ik krijg een blinddoek om en een katoenen prop in mijn mond. Ze dwingen mij in te stappen. Ik ben geen vechter, ik ben niet sterk, ik heb geen schijn van kans, ook al zijn het vrouwen. Ik zit op de achterbank. De twee vrouwen stappen in. Ik weet niet of de blonde of de rossige rijdt. De motor start, de auto komt in beweging. Ik schat dat we ongeveer twee uur rijden. Ik schat ook dat het merendeel op de snelweg is. Geen bochten, geen stoplichten. We rijden in een strak tempo, de vrouw rijdt goed. Er wordt niets gezegd. Ik wil van alles vragen, maar de prop in mijn mond verhindert dit. De auto stopt. De vrouwen stappen uit. Ik hoor ze weglopen van de auto. Ik probeer geluid te maken, maar er komt niets uit mijn mond. Het is stil. De auto staat ergens op het platteland, dat ruik ik. Het wachten duurt lang. Voor mijn gevoel zit ik uren op die achterbank. Ik heb honger, ik heb dorst. Ik voel de zon in de auto. Het is warm. Het wordt steeds warmer. Er staat een raampje open. Ik voel af en toe een frisse zucht wind. Dan gaat de deur open. Iemand stapt in. Ik heb

geen idee of het een van de twee vrouwen is of iemand anders. Misschien dit keer een man. Ik weet het niet. De auto start en we rijden weer. Voor mijn gevoel rijden we weer twee uur. Het kan ook korter zijn geweest. Ik heb geen idee meer van tijd. Ik krijg steeds meer dorst. De auto hobbelt nu een pad op. Ja, duidelijk een pad. We staan stil. Ik hoor dat de handrem stevig wordt aangetrokken. De bestuurder, wie het dan ook is, stapt uit, loopt om de auto heen en maakt het achterportier open. Ik word de auto uit getrokken. Ik sta te wankelen op mijn benen. Ik voel dat ik een briefje in mijn gebonden handen gedrukt krijg. De bestuurder loopt weer om de auto heen en stapt in. Ik hoor de auto starten en wegrijden. Het is doodstil. Ik blijf een tijd zo staan. Er gebeurt niets. Ik ben alleen. Ik heb geen idee waar ik ben. Mijn handen zijn geboeid. Het touw knelt om mijn polsen. Ik heb nog steeds die blinddoek voor en de vieze zweterige prop in mijn mond. Ik probeer te gaan zitten. Ik heb geen idee waar ik op ga zitten, maar het lukt. Ik voel aarde en gras. Ik ruik aarde en gras. Ik probeer met mijn tong de prop katoen mijn mond uit de duwen. Nu durf ik dit wel. Er is toch niemand, daar ben ik zeker van. Na wat gewurm en geduw lukt het. Ik spuug de prop uit. Ik haal diep adem. Ik ben niet in paniek. Er komt een soort rust over mij die ik niet van mezelf ken. Ik probeer op de grond te gaan liggen. Dat lukt ook. Ik bedenk dat als ik iets hards kan vinden, een boomstronk of een steen, ik met de blinddoek daar overheen kan glijden. Dan kan ik hem naar beneden trekken. Een goed plan denk ik. Ik schuif over mijn buik wat naar voren en ik voel al snel iets hards. Geen boomstronk, god weet wat het is, maar het voldoet. Ik schuur met de blinddoek over het harde ding en krijg er zowaar beweging in. Ik zet meer kracht en ik weet de blinddoek iets naar beneden te trekken. Na nog een paar fikse rukken glijdt de blinddoek van mijn ogen. Ik knipper een paar keer. Ik sta op een heuvel, op een pad, midden tussen de weilanden. Geen huis, geen boerderij, geen weg. Niets. Maar ik kan zien en praten. Ik begin te lopen. De heuvel af. Ik loop, ik strompel. Aan de zon te zien moet het een uur of zes zijn. Denk ik. Ik kom op een splitsing. Een pad naar rechts, een pad naar links. Ik neem het linker

pad. Verder de heuvel af. Mijn handen zitten nog steeds op mijn rug vastgebonden, het briefje tussen mijn vingers. Het maakt het lopen vermoeiend. In de verte hoor ik auto's. Een weg. Ik loop op het geluid af. Het pad moet daarop uitkomen. En dat is zo. Het is geen drukke weg, maar het is een weg. Twee auto's rijden voorbij zonder te stoppen. De derde stopt. Een vrouw achter het stuur. Het is niet de blonde, niet de rossige. Godzijdank. Een vrouw van een jaar of 75 schat ik. Ze stopt vlak voor mijn voeten. Ze draait haar raampje naar beneden en kijkt mij verbaasd aan. Hoe vertel ik dit? Ik barst in huilen uit. De vrouw stapt uit. Ze loopt om mij heen en maakt het touw los dat strak om mijn polsen zit. Ze vindt het briefje, kijkt erop en propt het in mijn broekzak. Ze vraagt niets, maar duwt mij de auto in. Ik zit weer op een achterbank. Ik huil, de vrouw rijdt. We rijden een dorpje in. Ik weet nog steeds niet waar ik ben. Ze zet mij af bij de politiepost.' Haddock stopt met praten en kijkt ons aan. Hij wrijft het zweet van zijn voorhoofd. 'Jezus', zegt Francis. 'Wat een verhaal'. Ze weet niet wat ze moet denken. Ze krijgt toch een beetje medelijden met deze nare man. Victor heeft al een conclusie getrokken. Dat ziet ze aan zijn gezicht. 'En toen', vraagt hij met schorre stem. 'Toen ik de volgende ochtend op 2 juli vroeg thuiskwam', vervolgt John Haddock zijn verhaal, 'was het huis leeg. Klassiek.' Haddock lacht schamper. 'Laat me raden', zegt Francis, 'je vrouw was weg.' 'Ja', zegt John 'en de kinderen ook. En terwijl ik aan de lege keukentafel zit, herinner ik mij het briefje dat mijn reddende engel in mijn broekzak heeft gestopt. Ik haal het tevoorschijn, vouw het open en lees dat ik nu gewaarschuwd ben en dat het Genootschap mij in de gaten houdt. Nu en in de toekomst. Sindsdien denk ik alleen nog maar aan wraak. Wraak op de blonde en de rossige.'

Hoofdstuk 12 Jacqueline ontmoet de barvrouw.

Ik zit achter mijn bureau niets te doen. Ik heb geen zin meer om te schrijven. Ik ben eigenlijk het hele verhaal over dat merkwaardige genootschap een beetje zat. Of het nou wel of niet bestaat, who cares. Over een paar uur zal ik de barvrouw zien. Het café Het mannetje is om de

hoek, een paar minuten lopen. Ik ben dodelijk zenuwachtig, vanochtend bij het ontbijt kreeg ik geen hap door mijn keel. Wat doet verliefdheid toch rare dingen met een mens. Of je nu 15 bent of 60. Dat maakt niets uit, weet ik nu. De regen komt met bakken naar beneden op deze decemberochtend. Ik leg mijn pennen recht, snuit mijn neus en sta op om voor de zoveelste keer naar de wc te gaan. Als ik weer zit, neem ik een besluit. Ja, ik ga ervoor, wat heb ik te verliezen. Ik sta op, loop naar de gang en pak mijn regenjas. Het is nog veel te vroeg, maar een rondje rond de gracht zou mij goed doen. Mijn oog valt op een gele muts, die eenzaam aan de kapstok hangt. Het is de muts van Francis. Ze komt vaak bij mij eten en vergeet altijd wel iets. Paraplu's, sleutels, mutsen. Hoe zou het met haar zijn? De laatste keer dat ik haar zag was ze net terug uit Ierland en uiteraard vol van haar avontuur. Ik ben het Ierse verhaal aan het schaven en maak stiekem Haddock nog wat extra naar. Dat verdient hij gewoon. Ik heb geen idee hoe het nu verder gaat met deze bestseller. Ik zou het later wel weer horen. Dat komt wel. Nu is de dag voor mij. Helemaal voor mij en met de barvrouw hoop ik. Ik stap de regen in en begin te lopen. Ik ben veel te vroeg. Het regent zo hard, dat ik geen zin heb om tijd te rekken. Ik stap het Mannetje binnen. Ze zit er al. Ook veel te vroeg. Haar korte blonde haar, haar ogen, haar handen, haar hele gezicht. Wat is ze mooi. Ik loop op haar toe en vanaf dat moment gaat alles alsof we elkaar al jaren kennen. Ha ha, dat denk jij natuurlijk. Zo is het niet hoor. Dat wil ik wel, maar zo gaat het niet. Het gaat zelfs gewoon stroef. We doen een soort vraag en antwoord spel, waar we allebei al snel genoeg van krijgen. En dan. De barvrouw zit daar wel, maar eigenlijk ook weer niet. Ze is met haar gedachten ver weg. Ik ken haar natuurlijk helemaal niet, maar ik weet het gewoon als iemand er niet bij is. Het feest der herkenning, want als er iemands gedachten altijd ergens anders zijn dan in het hier en nu, is het Francis wel. Die is er soms ook maar zo half. Jawel, ze, en ik heb het nu weer over de barvrouw, lacht wel op het juiste moment, eigenlijk is het meer glimlachen, want echt lachen zie ik bij haar niet, maar toch zit er in haar hele houding iets afwezig. Nee, niet afwijzend,

maar gewoon afwezig. Als ik haar al wat langer zou kennen, als we echt vriendinnen zouden zijn, dan grijp ik haar nu bij haar lurven, schudt haar door elkaar. Hallo, hier ben ik, waar ben jij? Maar dat kan natuurlijk nog helemaal niet, als het er ooit van gaat komen, waar ik nu ernstig over begin te twijfelen. Maar plotseling verandert iets in de blik van de barvrouw. Ze kijkt mij recht aan en zegt. 'Ik vind je leuk, ga je mee naar mijn huis?' Ik aarzel niet en sta op.

Hoofdstuk 13 De barvrouw en het geheim genootschap

Het is een paar weken na onze heerlijke nacht samen. Het is vier uur. 's middags. Het regent zachtjes. Het maakt ons somber. We staan voor de deur van Els, een slachtoffer van mannelijk geweld. De barvrouw en ik. Ik noem haar nog steeds barvrouw. Ze vindt dat leuk. Er hangen gordijnen voor de ramen. Het lijkt of er niemand thuis is. De barvrouw zoekt de deurpost af naar een bel. Ze vindt hem niet. We kloppen. Eerst zachtjes, daarna harder. 'Wacht even', zeg ik. 'Ik hoor wat'. Er klinkt wat geschuif. Een slot dat wordt opgedraaid. Ik dacht aan de opmerking van Francis. Wie om 4 uur 's middags de deur nog op het nachtslot heeft, heeft een beperkt sociaal leven. In het geval van Els zou dat wel eens zo kunnen zijn. De deur gaat open. Ik zie een vrouw in een vergeelde ochtendjas. Haar lange haar door de war. Els. De barvrouw neemt het woord. Het is haar klus. Niet de mijne. 'Mogen we binnenkomen?' De deur gaat wat verder open en Els stapt opzij. Via een lege gang, met alleen een kapstok links van ons, gaan we de zitkamer binnen. Of we thee willen. Ja, zeggen we. Els gaat theezetten in de keuken. Ik kijk naar mijn lief. Ik zie dat ze zich zorgen maakt. Het is geen goed begin. Maar we zitten nu bij Els en we gaan door. Links of rechts om. Haar man moet gewroken worden. Dat wil ze zelf. Dat willen wij. De thee komt en we praten. Els lijkt op haar gemak. Ze verontschuldigt zich voor haar uiterlijk. Wij wuiven dat weg. 'Hoe gaan jullie het aanpakken?', vraagt ze.

Dan begint de barvrouw te praten. Ze legt uit hoe we werken en waarom. Wat we gaan doen, hoe we het afhandelen en hoe we het geheim houden. En vooral, hoe we Els erbuiten houden.

Els is onder de indruk. En ik ook. Dit is nieuw voor mij. Ik mocht mee, had de barvrouw gezegd, als ik mijn mond zou houden en me nergens mee zou bemoeien. Dat had ik beloofd. Maar het kost moeite, ik heb zin om Els in mijn armen te nemen. Haar te troosten en te zeggen dat het allemaal goed komt. Vertrouw maar op ons, wil ik zeggen. Of liever, vertrouw op de barvrouw.

Twee dagen later begint de klus. Ik mag niet mee. Ik had gesmeekt, ach toe, alsjeblieft, maar de barvrouw was onverbiddelijk. 'Dit kan gevaarlijk worden', had ze gezegd. 'De man van Els is een boom van een kerel. Hij maait ons met één hand met twee tegelijk tegen de vlakke. Dat mag niet gebeuren. We hebben er niets aan als jij daarbij staat te jengelen.' 'Jengelen?' zei ik. 'Ik jengel nooit en zal dat in zo'n situatie ook niet doen.' Maar het maakte niets uit, of ik nou jengelde of niet. Mee mocht ik niet. Pas een week later hoor ik hoe het is gegaan. De man van Els is een enthousiast biljarter. Iedere woensdagmiddag loopt hij met zijn in drie delen gevouwen keu naar het buurthuis in de wijk en speelt met 6 buurtgenoten een wedstrijd. Drie leden van het Geheim Genootschap gaan op de woensdagmiddag naar het buurthuis. En confronteren de man te midden van zijn vrienden met een video waarop duidelijk te zien is hoe hij zijn vrouw vernedert en een klap in haar gezicht geeft. De opname is door de barvrouw een paar weken eerder, met toestemming van Els, gemaakt. Hij wordt woest, maar durft te midden van zijn vrienden niets te doen. Na de confrontatie in het buurthuis gaat de man naar huis en biedt zijn excuses aan zijn vrouw aan. Els had het in geuren en kleuren aan de barvrouw vertelt. Hij zal nooit meer een hand optillen naar zijn vrouw. Els blij, zaak gesloten. Het is, hoor ik later, zo'n typische 'ouderwetse' klus geweest. Het Genootschap kiest niet vaak meer voor deze methode.

Ik heb nog niet verteld hoe ik erachter kwam dat de barvrouw juist dat doet wat Francis al maanden onderzoekt en waar ik jou weer van op de hoogte breng via deze bestseller. De avond dat de barvrouw mij mee naar haar huis neemt, weet ik uiteraard nog van niets. Het

blijft niet bij die ene avond en we zien elkaar in de weken daarna bijna iedere avond. En zoals dat gaat in de eerste weken van een relatie, vertel je elkaar alles. Nou ja, bijna alles, als je zestig bent. De barvrouw vertelt over haar leven. Ik over het mijne. Vallen, opstaan en weer doorgaan, don't we all. Het valt mij op dat de barvrouw veel vertelt, heel veel, maar dat er gaten in haar verhaal zitten. Vooral de laatste jaren is het een gatenkaas. Voor mij dan. Ze heeft drie kinderen, samen met twee vrouwen. Oké, prima. Ze heeft een hotel gehad, een café en een belegging in bitcoins. Ook prima. De investering in de bitcoins waren niet goed afgelopen, dat begrijp je wel. Niet haar fout, kan iedereen overkomen. En nu staat ze tot volle tevredenheid in het café. Maar ik hoor iets tussen de regels, iedere keer als we het over een MeToo zaak hebben. En dat is nogal vaak, want de schandalen vliegen ons om de oren. Haar reactie op al het nieuws en de ontwikkelingen is, hoe zal ik het zeggen, nogal fors. Ze tiert en raast alles bij elkaar als er weer een nieuwe zaak bekend wordt. En niet alleen in Nederland hè, overal in de wereld komen vrouwen voor hun rechten op. Er gaan beerputten open. Nou ja, je weet er alles van. Het gaat inmiddels allang niet meer over een paar zaken met beroemde acteurs en producers. Voetbalsters die plat op de bek gezoend worden, mediasterren die hun seksuele lusten op vrouwelijk medewerkers botvieren. Het gaat maar door. En de barvrouw tiert. Ik vind dat ze zich er bovengemiddeld boos om maakte. Want hé, we draaien allebei al een tijdje mee, whats new pussycat. Als ik dit tegen haar zeg, krijgen we onze eerste ruzie. En behoorlijk ook. We spreken drie dagen niet met elkaar maar vinden ons gelukkig weer terug in het café. Zij achter de bar. Ik ervoor. Dezelfde avond in bed vertelt ze mij alles. Je krijgt van mij eerst nog het verhaal over Francis, die een beetje in de war is. Ik beloof het, straks komt het verhaal van de barvrouw. Ik vergeet het niet hoor, hoe zou ik dat kunnen. Francis vertelt haar verhaal tijdens onze volgende ontmoeting, begin januari. Voor de verandering hebben we bij haar thuis afgesproken. Ik vertel haar niets over mijn ontmoeting met de barvrouw. Waarom weet ik eigenlijk niet. Het zal met deze bestseller te maken

hebben. Ik zal mij hier later heel schuldig over gaan voelen. Maar nu loop ik op de zaken vooruit.

Hoofdstuk 14 Francis is in de war

Francis staat op van de bank waar ze nu al sinds het ontbijt op zit en loopt naar het raam. Haar oude overbuurman komt naar buiten om aan zijn dagelijkse wandelingetje te beginnen. Ze moet hem eens een keer voor een borrel uitnodigen. Dat zou hem goed doen. En haar ook, denkt ze er achteraan. Schuin tegenover haar huis staat een blauwe Volkswagen Polo. Staat die daar altijd al? Er zit niemand in. Ze gaat een kopje theezetten. Ze overdenkt voor de zoveelste keer de afgelopen maanden. Het onderzoek, Victor, de houding van Victor, dat ellendige moment in de wc op de ferry. Ze blijft bij haar conclusie, ondanks het verhaal van de Ierse historicus waarvan ze eigenlijk vindt dat het Genootschap toch wel erg ver gaat met haar wraakoefeningen. 1 keer slaan en dan zo'n straf? Wel pittig, maar goed, zij gaat daar niet over. Misschien heeft die John nog meer op zijn kerfstok, weet zij veel. Het is wel wederom een bewijs dat het Genootschap inderdaad bestaat. En dat ze ook in de jaren '80 van de vorige eeuw actief zijn geweest.

Ze moeten het met rust laten. Waarom het bestaan van het Genootschap wereldkundig maken? Wie schiet daar wat mee op? De mishandelde vrouwen in ieder geval niet.

Victor heeft het, zoals ze al had verwacht, helemaal niet losgelaten. Bij terugkomst uit Ierland is hij naar zijn eigen huis gegaan en Francis naar het hare. Dat was twee weken geleden en ze hebben elkaar niet meer gesproken. Ze wil niets meer met hem te maken hebben, dat heeft ze hem ook klip en klaar gezegd. Maar inmiddels heeft ze daar spijt van. Want wat doet hij nu met alle informatie? Straks ligt het allemaal toch op straat en wat dan? Dan is het over en uit met het Genootschap. Dan duikt iedereen erop. En is alles verloren. Wat doet Victor nu? Werkt hij het onderzoek uit? Is hij in overleg met zijn professoren? Ook andere vragen houden haar bezig. Hoe zit het met de vriendelijk ogende Ier die haar in de wc op de ferry had

opgesloten? Die het briefje onder deur door had geschoven. Wordt ze nog steeds gevolgd? Terwijl ze staat te wachten tot het water kookt, wordt er aangebeld. Ze draait het gas uit en loopt de gang in. Door het kleine raampje in de voordeur ziet ze Victor staan. Dat zal toch niet, denkt ze. Ze doet de deur open. 'Ha Francis', zegt Victor. 'Ik heb een verrassing voor je.' Francis laat hem binnen. Victor ziet er slordig uit. Donkere wallen onder zijn ogen, alsof hij dagen niet geslapen heeft. Hij heeft een fles wijn onder zijn arm. Ze laat hem binnen. Hij gaat op de stoel tegenover de bank zitten. 'Dus jij vindt dat we door moeten gaan?' vraagt ze aarzelend. 'Ja', zegt Victor stellig'.

'Waarom?'

'Omdat we al heel ver zijn. De bewijzen stapelen zich op.'

'Maar ik wil niet doorgaan', zegt Francis nog maar eens. 'Wat geheim is moet geheim blijven'.

'Dat vind jij.'

'Ja, dat vind ik. Straks maken we het bekend en kan het Genootschap zich wel opheffen. En dat wil ik niet. Snap dat dan Victor. Je gaat heel veel kapot maken.'

'Daarom wil ik juist doorgaan',

'Hoezo?'

'Ik wil dat het stopt. Een organisatie die zich stoort aan wet noch gebod, onschuldige mannen kapot maakt.'

'Victor', schrikt Francis, 'dat meen je toch niet?'

'Ja, dat meen ik wel. Begrijp dat nu eens Francis'.

'Wat moet ik begrijpen, dat je een onbetrouwbare lul bent?'

'Francis, nu ga je te ver. Je wist van het begin af aan wat we aan het doen zijn', Victor wordt kwaad.

'Nee, dat wist ik niet. Dat heb je mij nooit gezegd.'

‘Je hebt er nooit naar gevraagd’, concludeert Victor.

Francis is stomverbaasd. Wat gebeurt hier? Zij heeft toch niet doelbewust meegewerkt aan een onderzoek naar een illegale organisatie? Ze is met volle overtuiging met Victor meegegaan omdat ze het geweldig had gevonden dat zelfs al in de late middeleeuwen vrouwen die mishandeld werden, geholpen werden door leden van een geheim genootschap. Wreed, ja misschien. Niet volgens de wet, jazerker. Maar altijd vanuit een gevoel van gerechtigheid. Mannen moeten van vrouwen afblijven. Punt. En dat het Genootschap daarbij het recht in eigen handen neemt, dat moet dan maar zo zijn. Niemand anders doet het. En nu, nu zou het Genootschap een illegale organisatie zijn die aan de lopende band voor eigen rechter speelt en het ene na het andere strafbare feit pleegt? Het moet niet gekker worden. Wat bezielt Victor, wat bezielt die nare Ierse historicus. Tenzij... Francis schrikt van haar eigen gedachte. Tenzij... Ja, ze denkt het echt...tenzij Victor zelf, net als John Haddock, het slachtoffer is geweest van het Genootschap. En dat het hele promotieonderzoek een verzinsel is. Is hij eigenlijk wel een historisch criminoloog?

Victor zit al die tijd tegenover haar. Hij staart haar aan. ‘Wat is er?’, vraagt hij. ‘Victor’, zegt Francis, ‘weet je wat. Dank je wel voor de fles wijn, maar ga nu naar huis. Ik ga nadenken over wat je hebt gezegd. Ik bel je nog.’ Francis staat op, Victor ook. Ze lopen achter elkaar aan naar de voordeur. Victor stapt naar buiten, Francis doet de deur achter hem dicht, loopt naar de keuken, laat de thee de thee, ontkurkt Victor’s fles en schenkt zichzelf een glas wijn in. Met het glas in haar hand loopt ze naar haar woonkamer en kijkt naar buiten. De blauwe Volkswagen Polo staat er nog.

Francis staat de volgende ochtend op met een overtuiging. Ze moet Victor en die nare Haddock tegenhouden. Het Genootschap moet geheim blijven. Koste wat kost. Ze heeft de hele avond nagedacht. Alles doorgenomen van de afgelopen maanden. Om 1 uur ’s nachts probeert ze Jacqueline te bellen, maar die neemt niet op. Vreemd, want meestal neemt ze

direct op, waar ze ook is. Hoe laat het ook is. Ze stuurt een appje, maar ook daar reageert Jac niet op. Francis wil graag praten, overleggen. Wat ze moet doen. Maar na het vijfde glas wijn draaien haar gedachtes in zinloze rondjes en doet ze het enige juiste. Ze gaat naar bed.

Hoofdstuk 15 Francis gaat op zoek naar de echte Victor

Wie is Victor eigenlijk? Dat is de vraag die Francis nu al dagen bezighoudt. Ze is bezig gek te worden. Ze belt Jacqueline een aantal keren en het lukt zowaar om haar te spreken. Ze maken een afspraak in een café om de hoek, maar Jacqueline zegt een kwartier voor de afgesproken tijd af. Ze klinkt afwezig, vreemd vindt Francis, maar ze maken geen nieuwe afspraak. Ze belt haar kinderen, een voor een. Ze wil haar verhaal, haar twijfels kwijt, maar vindt ook bij haar drie mannen geen gehoor. Zelfs Frank is weinig behulpzaam. Tijdens een etentje in een eetcafé vertelt ze hem haar hele verhaal en hij is onder de indruk, dat ziet ze wel. Hij geeft haar het advies zich nergens meer mee te bemoeien. Dat is het beste, dan krijgt ze ook geen problemen.

Drie lange dagen loopt ze te tobben. Ze komt geen steek verder. Ze wil het Genootschap beschermen. Dat is nu haar missie. Maar hoe? Ze heeft alleen die Ier met de lieve ogen op de veerboot. Maar ze weet niet hoe hij heet, waar hij is en hoe ze met hem in contact moet komen. Op een avond op de bank met veel wijn krijgt ze een ingeving. Ze zal met de vrouw gaan praten die haar een half jaar geleden had gevraagd eens langs te gaan bij haar neef Victor. Ze weet vast meer over hem te vertellen. Het is nog niet eenvoudig haar te vinden. Ze heet Gerda, dat weet ze nog net. Ze herinnert zich de avond van de bijeenkomst over de nieuwe woningen waar ze was geweest voor de wijkkrant. Misschien is het zo'n type dat altijd naar dit soort bijeenkomsten gaat. Iedere vernieuwing in haar omgeving kan vermoedelijk rekenen op haar bezwaren. Er is vast binnenkort weer zo'n informatieavond. Op de site van de gemeente leest ze dat het woonproject in haar wijk de volgende avond door de gemeenteraad wordt besproken. Ze ruikt een kans. Misschien is Gerda daar ook. Je weet maar

nooit. De volgende avond stapt ze op haar fiets en rijdt richting het stadhuis. Daar aangekomen ziet ze een groepje staan met spandoeken. Inderdaad, tegen het woningbouwproject. Ze loopt op het groepje af. Het zal wel erg toevallig zijn de vrouw in dit gezelschap aan te treffen. Het is donker, maar ze herkent een paar mensen uit haar buurt. ‘Ha Francis’, hoort ze. ‘Tijd niet gezien. Werk je niet meer voor het buurtkrantje?’ De stem behoort toe aan een van haar buurtgenoten, een gepensioneerde man, die altijd in de weer is met protesten tegen en acties voor. Misschien weet hij waar ze Gerda kan vinden. ‘Ha Fred’, zegt ze. ‘Wat leuk je te zien. Nou, het zit wat ingewikkeld, maar ik werk nog wel voor de krant hoor. Ik ben vaak op pad voor ander werk, vandaar.’ ‘Nou maak je mij nieuwsgierig Francis’, zegt Fred, terwijl hij zijn stuk karton met de tekst ‘Liever een flat op papier, dan een flat hier’ omhoogsteekt. Doelend op het bouwproject dat al meer dan tien jaar staat ingepland, maar nu echt gerealiseerd lijkt te worden. Francis vindt het een originele slogan en heeft bijna de neiging Fred in vertrouwen te nemen. Misschien doet ze dat later nog wel eens. Het is een lieve man en doet geen vlieg kwaad. ‘Ken jij’, begint ze, maar terwijl ze het zegt, ziet ze haar... De tante. Gerda. Midden tussen het groepje. Ze herkent haar direct. Ze had er niet op durven hopen. Ze wurmt zich het kleine gezelschap in en, Fred negerend, spreekt ze de tante van Victor aan. ‘Hoi’, zegt ze. ‘Jij hebt mij toen toch aangesproken om eens bij je neef langs te gaan?’ ‘Ja, dat was ik’, beaamt Gerda rustig. De vrouw is een jaar of 70 en heeft een open gezicht. Blauwe ogen, net als Victor. Ze kijkt Francis geïnteresseerd aan. ‘Jullie beleven wel wat hè’, zegt ze lachend. ‘Ik hoorde op een familiefeestje dat je samen met hem op avontuur bent gegaan. Geweldig hoor. Dat is niet mis wat jullie samen hebben ontdekt. Veel succes hoor.’ En ze draait zich naar het groepje om hen te manen mee het stadhuis in te gaan. De vergadering begint zo. Francis deinst achteruit. Ze is verbijsterd. Wat weet Gerda? Weet ze van het Genootschap? Hoeveel weet ze? Ze beeft. Haar knieën knikken en ze moet zich staande houden aan een lantaarnpaal. Dit kan toch niet waar zijn? Zomaar op een feestje

vertellen over het Genootschap? Dat is toch het geheim van Victor en haar? Nou ja, en Haddock?

Ze heeft geen zin om mee naar binnen te gaan, wat kan haar die woningen schelen, dus ze fietst weer naar huis. Via Fred kan ze de tante heus wel vinden.

Twee dagen later zit ze bij Gerda op de bank. Fred had haar verwonderd aangekeken maar niet verder gevraagd en het adres gegeven. Ook Gerda woont in haar buurt. Francis besluit haar in vertrouwen te nemen en dat blijkt een goede zet. De vrouw is van haar generatie en weet van de wereld. Ze volgt het nieuws op de voet en ook zij hoort de MeToo zaken van de laatste jaren met stijgende verontwaardiging aan. Ze luistert geduldig naar het verhaal over het Geheim Genootschap en de zoektocht van Francis en haar neef. 'Ik begrijp wat je zegt, Francis' zegt Gerda. 'En ik begrijp ook je twijfels. Ik wil je wat vertellen over Victor. Althans wat ik weet hè, want ik ben dan wel zijn tante, maar dat betekent niet dat ik hem heel goed ken.'

Hoofdstuk 16 Het verhaal van Gerda over Victor.

De thee staat op een tafeltje voor de bank. Ze schenkt twee glazen thee en begint met haar verhaal. 'Victor is de zoon van mijn zus. Mijn zus is overleden toen Victor 9 jaar was. Voor haar dood was Victor een levendig, vrolijk kind. Sportief, slim en aardig. Sociaal. En dat zijn niet veel kinderen op die leeftijd. De dood van mijn zus is het drama in onze familie. Niet alleen Victor, maar iedereen, onze ouders, mijn broers en ik ook, waren er kapot van. Haar dood is een vreemd verhaal. En nog steeds weten we niet wat er precies gebeurd is. Mijn zus was, net als ik, met de wereld begaan. Ze was een feministe pur sang. Op haar twintigste zat ze al in allerlei vrouwen actiegroepen. Ze maakte zich sterk voor abortus, Baas in eigen buik, gelijke beloning, betere juridische rechten voor gescheiden vrouwen, noem maar op. Ze ging geschiedenis studeren en probeerde ook tijdens haar studie aandacht te krijgen voor de rol van vrouwen in het verleden. Ze stapte over naar Vrouwenstudies, nu heet het genderstudies

geloof ik. We zaten nog tien jaar voor de 3^e feministisch golf, maar het was alsof we er al middenin zaten. Mijn zus en ik ook trouwens, deden mee. Zelfontplooiing, opkomen voor jezelf, zelf doen wat je wilde doen. Weg van het aanrecht. Dat was belangrijk voor haar. Ze was ook bewust met de vrouwenliefde bezig. Ze was helemaal niet lesbisch, maar in die tijd had je activistische groepen waarbij mannen er helemaal uit gekegeld werden, ook in de liefde. Uit politieke overtuiging deed je het met vrouwen.’ Gerda schraapt haar keel, neemt een slok thee en kijkt Francis aan. Die knikt, alsof ze hier alles van weet. Maar eerlijk, ze heeft geen idee. Dit was niet haar wereld. Toen niet en nu ook niet. ‘Onafhankelijk zijn’ vervolgt Gerda, ‘ook seksueel, van mannen. Liever lesbies, met ies. Dat werk. Mijn zus was gelukkig in die tijd. Ze was een jaar of 25 toen ze een jongen tegenkwam op vakantie. Een Fries. Een leuke, gemoedelijke jongen. Ze werd verliefd. En hoe. Ze sliep niet meer, at niet meer. De Fries was ook gek op haar en ze kregen een relatie. Maar wat te doen met de vrouwengroep? In eerste instantie hield ze het geheim. Maar het kwam natuurlijk uit. Een van de vrouwen van haar groep had haar samen met de Fries gezien. De vrouw waar ze op dat moment een relatie mee had, kon het niet verkroppen. Mijn zus had het haar niet verteld, dat had ze niet over haar hart weten te krijgen. Een tijdje was ze nog met de vrouw geweest, maar dat ging niet meer, dat kan je je wel voorstellen.’ Hier stopt Gerda weer even. Francis ziet tranen in haar ogen. Het is al heel lang geleden maar het emotioneert Gerda duidelijk nog steeds. Ze schuift op de bank een stukje naar haar op en slaat een arm om haar heen. ‘Mijn zus werd met de nek aangekeken’ vervolgt Gerda haar verhaal. ‘Een afvallige. Ze was niet meer welkom op bijeenkomsten. Ze mocht niet meer mee naar demonstraties. Ze deden alsof ze niet meer bestond. Mijn zus heeft nog een tijd geprobeerd om in de gunst te komen van de groep, maar dat lukte niet. De vrouw waar ze uiteindelijk de relatie mee verbrak, was het ergste. Die achtervolgde haar, schold haar uit en maakte het leven voor mijn zus tot een hel. Ze besloot te kappen, met iedereen. Ze ging voor de liefde. De Fries en zij trouwden en

kregen na een jaar Victor. Een wolk van een jongetje waar ze allebei dol op waren. Ze gingen in Friesland wonen, ver van die van jaloezie vergeven activistische groepen. Maar op dag gebeurde er iets vreselijks. Het is nooit opgehelderd. Mijn zus fietste, met Victor naast haar, naar hun moestuin in de buurt van hun huis. Op de moestuin gingen ze samen aan de slag. Het was mei, de zon scheen en genoeg te doen op zo'n landje. De enige getuige van wat er die dag op de moestuin gebeurde, was mijn negenjarige neefje. Ergens rond het middaguur kwam een vrouw, hij kende haar niet, de moestuin op lopen. Ze zwaaide naar mijn zus. Mijn zus kende haar wel. De vrouw had rood haar en wijde kleren aan. Hij dacht dat ze net zo oud was als zijn moeder. De vrouw liep op mijn zus en Victor af. Ze spraken kort met elkaar, Victor luisterde niet en liep naar zijn eigen stukje grond. De vrouwen kregen ruzie. Op een gegeven moment stonden ze te schreeuwen. Dat trok wel Victor's aandacht. Hij liep naar ze toe. En toen ging het snel, zo verklaarde Victor later. De vrouw had een mes uit haar tas gehaald en begon op mijn zus in te steken. Daarna rende ze heel hard weg. Meer wist Victor zich niet te herinneren. Mijn zus heeft het niet overleefd. De vrouw is nooit gevonden. Verdwenen. Een opgeloste zaak. Sindsdien heeft Victor een hekel aan feministische vrouwen. Is er zelfs bang voor.'

Bij thuiskomst stort Francis volledig in. Huilend laat ze zich op de bank in de woonkamer vallen. Ze is volkomen leeg. Ze had Gerda bedankt voor haar openhartigheid en was als verdoofd naar huis gefietst. Daar zit ze nu, de wanhoop nabij. Die arme Victor. Wat een leed. Ze voelt een golf van medelijden opkomen voor deze jongen. Ze begrijpt zijn gedrag. Ze zakt onderuit. Al haar energie lijkt uit haar lichaam te zijn verdwenen. Ze moet wat eten, denkt ze. Met moeite komt ze overeind van de bank. In de keuken vindt ze drie oude boterhammen in de broodtrommel en een blik bonen in de voorraadkast. Ze warmt de bonen op en eet ze lepelend uit het pannetje, samen met de boterhammen op. Door het eten krijgt ze weer wat energie. Net genoeg om de bank in de kamer te bereiken. Daar ligt de vertrouwde deken. Ze

trekt hem over zich heen en valt binnen een minuut in slaap. Totaal uitgeput. Een paar uur later wordt ze wakker. Het is 6 uur 's avonds. Ze probeert Jacqueline te bellen, maar die neemt niet op. Wat is haar vriendin toch aan het doen? Ze pakt pen en papier en maakt een rijtje:

Die arme Victor

Onderzoek

Geheim Genootschap bestaat

Victor en Haddock willen het bekend maken

Mijn missie, Het Genootschap geheimhouden

Het lijkt een vreemde opsomming van wat er de afgelopen maanden gebeurd is. Maar het geeft haar helderheid en ze is benieuwd wat Jac ervan vindt. Ze kijkt nog een half uur televisie, waar de zoveelste MeToo zaak voorbijkomt. Dit keer bij een groot mediabedrijf in Ierland. Ook daar hebben mensen met macht anderen misbruikt. Ze is er ziek van. Ze zet de tv uit en gaat naar bed. Het is pas 8 uur.

Hoofdstuk 17 Francis sluit zich op

Francis sluit zich op in haar huis en wil niemand zien. De Kerstdagen zijn een verplichting terwijl ze daar, zeker de laatste jaren, steeds meer van is gaan genieten. Vroeger was Kerst ronduit vreselijk geweest. Ruzies, soms klappen, soms negerden haar ouders elkaar. En gemakshalve Francis ook. Dat was nog het ergste. Genegeerd worden. Kinderen en dronken mensen moet je nooit negeren, een wijsheid die ze ergens in haar leven had opgepikt. Van die dronkaards weet ze niets, maar de ergste straf die je een kind kunt geven, is het negeren. Ze had het bij haar jongens nooit gedaan. Op eerste Kerstdag komen ze. Ze doet haar best op het eten, echt wel, maar ze voelt er niets bij. Lusteloos vult ze een kippetje met citroen, knoflook

en tijd. Een vast recept, ze vinden het allemaal lekker. Maar om een uur of tien zegt ze dat ze zich niet goed voelt, geeneens een leugen, en gaat naar bed. Ze hoort hoe de drie broers, die weinig met elkaar hebben, al snel daarna haar huis verlaten. Ze vindt het allemaal wel best. Met Oud en Nieuw haalt ze het nieuwe jaar niet eens. Haar energie is minimaal. Al weken. Het lijkt of het hele gedoe met het Genootschap en Victor alles van vroeger weer naar boven haalt. De haat tussen haar ouders, het venijn, de onderdanigheid van haar moeder. Ze ziet het ook in zichzelf. Steeds beter. Ja, Francis begint op haar moeder te lijken. Het ergste wat een vrouw kan overkomen. Lijken op je moeder. Maar toch overkomt het alle vrouwen. En nu is het zover. Bij haar dus ook. Onderdanig, volzaam, bang voor ruzie. Bang voor klappen. Ja, goed beschouwd is ze gewoon bang voor Victor. Ook al kent ze nu zijn verleden, hij zou haar wel eens iets kunnen aandoen als ze hem tegenhoudt. Ze zal worden geslagen, worden uitgescholden. Toch wil ze hem stoppen. Het Genootschap verdedigen. Ze wil niet op haar moeder lijken. Ze is niet alleen, zegt ze tegen zichzelf. Ze heeft Jacqueline. En zo worstelt Francis zich deze eerste maand van het nieuwe jaar door.

Hoofdstuk 18 Het verhaal van de barvrouw

Ja ja, ik weet het. Het verhaal van de barvrouw en het Geheim Genootschap. Je zit erop te wachten. Hier komt het. We liggen in haar bed, onder de dekens, lekker dicht tegen elkaar. Het is een koude nacht.

‘Ik was 25 toen ik voor het eerst in contact kwam met de Nederlandse cel van het Genootschap’, begint ze. ‘Jong nog’, reageer ik. ‘Jac’, zucht ze, ‘laat mij vertellen en hou je mond, anders vertel ik niet verder.’ ‘Oké’, zeg ik, ‘ik hou mijn mond hoor.’

‘Het was in Amsterdam. Ik volgde een horeca-opleiding, werken in de horeca leek mij toen leuk. We hebben het nu over de jaren negentig van de vorige eeuw. Ik ben geboren in een klein dorp in Groningen, dus in Amsterdam gingen de remmen los. Ik genoot van het leven.

Ik zwom in die tijd veel. Vaak in zee, maar ook wel in het Amsterdamse Mirandabad, waar ik toen vlakbij woonde. Ik kwam dan regelmatig een groepje vrouwen tegen, soms was er ook een man bij, en het leek of ze aan het oefenen waren. Ik vond het een intrigerend groepje. Ze deden allerlei oefeningen in het water, ik had nog nooit zo iets gezien. Een soort acrobatiek. Ze gooiden elkaar om en omhoog, stonden op elkaar, doken door de benen. Dat werk. Op een dag, het was een woensdag weet ik nog, zwom ik langs het groepje en een van hen viel per ongeluk boven op mij. Ze was net omhoog gegooid. Half verdoofd werd ik door de rest boven water gehaald en voorzichtig naar de kant gebracht. Sorry alom natuurlijk, we keken niet goed uit, het spijt ons vreselijk en kunnen we je iets aanbieden? In mijn half verdoofde staat weet ik nog dat ik blij was. Ja, ik was onder water geschoffeld, maar dit was mijn kans om dichterbij dit intrigerende groepje te komen. Maar na het drankje in de sterk naar chloor ruikende kantine van het zwembad, verdwenen de leden van het groepje uit zicht. Ik zou ze nooit meer hebben gezien als niet, dit was een paar jaar later, Klaas van Duin werd vermoord. Deze 45-jarige theaterregisseur werd dood aangetroffen in de kelder van een Amsterdams café. Het café waar ik op zaterdag- en zondagavond werkte. Misschien kan je het nog herinneren. Het was nog voor het internet tijdperk. De moord op deze bekende Nederlander werd enorm groot in de media gebracht. Journalisten van De Telegraaf beten zich vast in de zaak en kwamen al na een paar dagen met het nieuws dat Van Duin zou zijn vermoord wegens zijn connecties met de Italiaanse maffia. Toen der tijd al zieltogend, die maffia, maar kennelijk toch in staat zich te ontdoen van een van de Nederlandse criminele kopstukken die hen in de weg zou lopen. De politie volgde ook dit Italiaanse spoor, maar wist niemand te arresteren. Inmiddels wist ik wel beter. Van Duin was een bekende in het café, datzelfde café waar hij in de kelder het leven had gelaten. Hij werd er vaak gezien met zijn vrouw of misschien was het zijn minnares. Dat weet ik niet. De discussies tussen Van Duijn en de vrouw liepen vaak hoog op en een aantal keren vielen er klappen. Van Duin toonde zich uiterst agressief naar de vrouw

en de politie kwam meerdere keren langs om de zaak te sussen. De vrouw droop altijd in haar eentje af, maar zat de volgende week toch weer aan hetzelfde tafeltje met dezelfde Van Duin. Het was in de weken na de moord dat regelmatig op zaterdagavond een stel vrouwen het café bezocht. Altijd dezelfde vrouwen. Kwetterend, luidruchtig, maar soms ook zachtjes pratend. Ik herkende een van hen. Een oudere vrouw, een jaar of 55, grijs haar en priemende ogen. Zij was het die mij indertijd omver had geworpen in het zwembad. Ik wist natuurlijk toen nog niets van het Genootschap en wist ook niet dat dit groepje de moord op Van Duin had gepleegd. Daar kwam ik pas veel later achter.'

Ik lig nog steeds lekker tegen de barvrouw aan en luister ademloos. Wat een verhaal. En hoe is het in godsnaam mogelijk dat Francis op zoek is naar dit Genootschap en dat ik in de armen lig van een lid van ditzelfde geheime genootschap. Dit is toch meer dan toevallig? Mijn gedachten worden onderbroken door een zachte aai over mijn hoofd. 'Zal ik verder vertellen Jac?', fluistert ze. De barvrouw ziet dat mijn gedachten aan de haal zijn gegaan en wacht rustig tot ik geestelijk weer naast haar landt.

'De vrouw herkende mij ook', vervolgt ze. 'Later begreep ik pas dat dit niet toevallig was. Op een zaterdagavond kwam ze naar de bar. Ze bestelde een biertje. 'Ik weet wie je bent, ik heb je een paar jaar geleden omver gezwommen.' Haar ogen lachten, maar ze keek er serieus bij. 'Ja', knikte ik. 'Dat was jij.' 'Heb je je nooit afgevraagd wat we daar in dat zwembad deden?', vroeg ze. Terwijl ik wat glazen omspoelden en zij een sjekkie draaide, dat kon toen nog, dacht ik na. Ja, ik had mij zeker afgevraagd wat ze aan het doen waren. Een circusgroep. 'Ik dacht dat jullie circusartiesten waren,' zei ik. Daar moest ze erg om lachen. 'Serieus', zei ik, 'Ik was heel nieuwsgierig naar jullie. Ik wilde meedoen, ik wilde ook bij het circus.' Denk je dat nog steeds, vroeg ze? Nee, ik geloof het niet, zei ik. 'Maar ik wil wel nog steeds bij jullie horen.' Kinderlijk, dacht ik 's avonds toen ik thuis was. Wat een kinderlijke gedachte. Alsof ik geen vrienden had, alsof ik nergens bij hoorde en zo desperate was, dat ik mij zomaar

ergens bij aan wilde sluiten. De vrouw had haar sjekkie aangestoken en was rokend en met drie glazen bier terug naar haar groepje gegaan. Een week later zag ik haar weer. ‘Ha, zei ze, ‘daar ben je weer.’ ‘Ja’, zei ik, ‘ik werk hier.’ Ik was heel serieus in die tijd. Nog ergens wel denk ik. Kort en goed, je raadt het al Jac, de vrouw was een van de leden van de Nederlandse cel van het Geheim Genootschap. Toen nog een klein groepje, inmiddels hebben we meer dan honderd leden. Toen ik erbij kwam, waren het nog eenvoudige bedreigingen, brieven, soms fysiek in een park. Nu is dat allemaal natuurlijk heel anders geworden.’ Terwijl ze vertelt gaan de ogen van de barvrouw steeds meer stralen. Ik zie het gebeuren. Het genootschap is haar leven. Dag en nacht. Ze staat ermee op en gaat ermee naar bed. Pas ik daar nog wel tussen, vraag ik me af. ‘En waarom mocht je meedoen?’, vraag ik, want ik voel dat ze nog niet is uitverteld. ‘Dat is een verhaal op zich’ zegt ze. ‘Zullen we nu wat anders gaan doen?’ Ze kijkt me lief aan. Ik doe alsof ik twijfel. ‘Beloofd’, glimlacht ze. ‘Morgen vertel ik verder.’

De volgende ochtend, ik heb net mijn ogen open, zit mijn barvrouw al rechtop in bed, klaar voor het vervolg van haar verhaal. ‘Laat ik het simpel houden’, zegt ze, terwijl ze over mijn haar strijkt. ‘Ik werd gevraagd. Ik mocht erbij. Maar ik had in eerste instantie geen idee wáár ik dan bij werd gevraagd, een circus was het niet, dat snapte ik wel. Mijn eerste kennismaking met de afdeling rekrutering was niet fijn, dat kan ik je vertellen. Ik ben zelf nooit in het leger geweest, mijn vader ook niet, maar ik kende de verhalen van mijn ooms. Die hadden het vooral over verveling gehad, maar af en toe kwamen ook wat spectaculaire verhalen voorbij over een bivak in de vrieskou op de Veluwe, nachtenlang lopen met volle bepakking, brandende gebouwen binnengaan met een gasmaker op en schieten met scherp op lege corned beef blikjes. En hoe de discipline erin werd geramd. Luisteren naar je sergeant, majoor of hoe die rangen ook allemaal heten mogen. In de maat marcheren, elkaar helpen. Mijn ooms zaten nog te glunderen als ze het over hun team hadden. De saamhorigheid. Met sommigen hadden ze nog steeds contact. Vrienden voor het leven. Je bent zo sterk als de zwakste schakel. Dat

werk. Als kind had ik ademloos naar hen geluisterd. Dat wilde ik ook. Soldaat worden. Tot dat ik besepte dat al die oefeningen nodig waren om moordenaars te maken. Volgzame soldaten, opgeleid om zonder aarzelen anderen, net zulke volgzame soldaten als zichzelf, te doden. Daar wilde ik niet bij horen. Jammer van die spannende bivaks, dat schieten en de fijne kameraden, maar hier kon ik als rechtgeaarde pacifiste niet aan meedoen. Maar stel je voor Jac, nu ging die wereld toch voor mij open, maar dan zonder moord en doodslag.

Althans dat dacht ik toen nog, de avond dat de oudere vrouw van het café, ze heette Bianca, mij had gevraagd. Ze had het over een trainingstraject van twee maanden gehad. Ik was zo overdonderd dat ik niets meer had gehoord wat Bianca nog meer vertelde. Ze moest ook snel weg. Een klus. Mijn fantasie ging met me aan de haal. Het zou zo iets zijn als in het leger, maar dan anders. Ik zag mijzelf al gedropt worden op de Veluwe, met alleen een kompas en een energiereep. Een bivak met leuke andere vrouwen, 's nachts bibberend van de kou saamhorig zitten te wezen, dicht tegen elkaar aan. Heerlijk leek het mij allemaal. Maar de realiteit was dit: ik had nog steeds geen idee. Waar had ik eigenlijk ja tegen gezegd? Ik zou nog een week moeten wachten voordat ik het antwoord kreeg. Ik moest mij op vrijdagochtend melden in een leeg kantorenpand aan de rand van Amsterdam. In de bedompte voormalige kantine, waar nog de vage lucht van broodjes worst hing, werd aan mij en nog twee andere meiden, die er net zo bleu bijstonden als ik, in een kwartier tijd het verleden en het heden van het Geheim Genootschap onthuld. Als je mij nu vraagt wat ik toen dacht, dan zou je verbaasd opkijken, Jac.' Ze kijkt me aan. Ik wil zeggen dat ik inmiddels nergens meer van opkijk, maar de barvrouw legt haar wijsvinger op mijn lippen en vertelt verder. 'Ik geloofde het namelijk in eerste instantie helemaal niet. Wat was dit voor poppenkast? Leefden deze mensen nog in de jaren zestig? De oude vrouw die voor ons stond, van 'rekrutering en opleiding', had mij tijdens het hele verhaal recht aangekeken, de bleue meisjes negerend. 'En' vroeg ze, 'wil je nog steeds meedoen?' Ik heb ja gezegd, anders lagen wij vermoedelijk hier niet samen in bed,

maar eigenlijk wilde ik op dat moment alleen maar heel hard dat kantoorpand uitrennen. Het Geheim Genootschap was opgericht in de late middeleeuwen en was zeer actief geweest in de eerste vroege jaren van haar bestaan. Hoewel de onderlinge communicatie natuurlijk bijzonder traag was, er ging soms wel een jaar overheen voordat berichten bij de juiste personen terecht kwamen, zijn toch heel wat vrouwen in die tijd verlost van hun gewelddadige echtgenoot. De oprichtsters, de namen zijn mij nooit verteld, waren twee zeer rijke adellijke dames die het ‘noblesse oblige’ volledig omarmden en al op jonge leeftijd waren begonnen met de rekrutering en opleiding van sterke vrouwen. Ik kreeg later de indruk dat aan rekrutering en opleiding sinds de middeleeuwen weinig veranderd was. Want wat was het zwaar Jac, geloof me, ongelofelijk, wat ik allemaal heb moeten doorstaan. Ik zou het nu niet meer kunnen.’ Mijn barvrouw valt stil. Ik zie hoe dit deel van het verhaal haar niet onberoerd laat. Kennelijk waren daar heel wat bloed, zweet en tranen doorheen gegaan. Ik heb het deels goed geraden. ‘Het was niet alleen lichamelijk zwaar, maar vooral ook geestelijk’, vervolgt ze, terwijl ze zich naar mij toedraait en mij recht in de ogen kijkt. ‘Stel je voor, ze hadden mij dus al in de smiezen gehad op het moment dat de vrouw mij in het Mirandabad omver had gezwommen. Expres dus. Sindsdien hadden ze mij gevolgd. Ik had niets gemerkt. Natuurlijk niet. Maar ze, ‘we’ kan ik nu zeggen, ‘rekrutering’ gaat niet over 1 nacht ijs. Toeval is uitgesloten. Jonge vrouwen en soms ook mannen worden maanden, soms jaren zoals in mijn geval, geobserveerd. Gevolgd. Gecheckt. ‘Rekrutering en opleiding’ wist wie ik was, waar ik vandaan kwam, wie mijn ouders waren, met wie ik omging. En je moest aan een hele rits eisen voldoen, wilden ze je vragen lid te worden van het genootschap. Wat denk je dat de belangrijkste eisen zijn?’ De barvrouw kijkt mij uitdagend aan. ‘Denk er maar even over na, ik moet naar de wc.’ Wat moet ik met dit verhaal, is het enige wat bij mij opkomt in die paar minuten dat ik haar plekje in bed warm hou. De barvrouw komt alweer binnen en schuift onder de dekens tegen mij aan. ‘Lekker warm nog’, zegt ze. Ik knik. ‘Ik

denk’, zeg ik, want mijn hersens kunnen, als ik wil, best wel snel denken, ‘dat je vooral iets geheim moet kunnen houden’. ‘Heel goed’ glundert de barvrouw trots. ‘Heel goed, zegt ze nog eens. ‘Want inderdaad, uiteraard moeten leden van het genootschap sterk, behendig en slim zijn. Goed kunnen vechten, je wil niet weten hoeveel training je krijgt in boksen en zelfverdediging. Maar het aller allerbelangrijkste is geheimhouding. Ten koste van alles. En we gaan hier heel ver in. Dat ik jou, Jac, dit nu allemaal vertel, is volstrekt tegen alle regels. Maar ik doe het toch, omdat je een bestseller aan het schrijven bent en ik je dit gewoon gun. Maar het is ook eigenbelang, dat wil zeggen in het belang van het Genootschap. Want jouw roman Jac, is een roman. Is fictie. Is dus niet waar, want fictie is nooit waar. Niemand zal het serieus nemen. En dat is precies wat we willen.’ Hier word ik even stil van. Ik zou straks nog wel horen hoe het zat met de cursus ‘hoe hou ik iets geheim’ maar nu draait mijn geest op volle kracht. Ik zit natuurlijk al weken te prakkiseren wat ik nou aan moet met mijn liefde voor de barvrouw. Ik bedoel, in relatie met de belevenissen van Francis en haar zoektocht. Ik heb Francis nog niets verteld, maar eigenlijk, hoe je het ook wendt of keert, het antwoord op haar zoektocht ligt hier, naast mij, in dit bed. ‘Oké, zeg ik, ‘Deal. Fantastisch, ik schrijf het gewoon allemaal op. En ik doe het zo dat het allemaal heel ongeloofwaardig is.’ ‘Dat hoeft nou ook weer niet Jac’, zegt mijn lief. ‘Schrijf nou maar gewoon die bestseller, maak het geloofwaardig. Want een roman waar je niet in geloofd kan je niet schrijven, maar ook niet lezen. Laat het de lezers geloven.’ Oké, mompel ik, terwijl ik zachtjes haar nek begin te kussen, ‘nog een ding dan, voor het verhaal. Hoe ging dat dan met die geheimhouding?’ De barvrouw gaat er eens goed voor liggen, met haar nek naar mij toe, zodat ik daar makkelijk bij kan. ‘De eerste les in geheimhouding ging als volgt. We kregen allemaal een geheim te horen.’ Daarna begint ze te lachen. ‘Denk je nu echt dat ik je dit ook nog kan vertellen Jac?’, zegt ze grinnikend, terwijl ze zich naar me omdraait. ‘Geheimhouding betekent dat je iets geheimhoudt. Dus nu ook. Ik kan je daar echt niets over zeggen. Alleen dit. Weet je, het draait

natuurlijk allemaal om al of niet chantabel zijn. Ieder lid van het genootschap moet een brandschone lei hebben en het liefst zijn of haar familie en vrienden ook. We worden door en door gecheckt, dat heb ik je verteld.’ En daar moet ik het mee doen.

Hoofdstuk 19 Een nieuw begin

Francis zit te ontbijten. Het is een mooie februari ochtend. Na weken somber weer, regen en lage bewolking, schijnt zowaar de zon. Het verhaal gaat dat een treinconducteur had omgeroepen ‘beste reizigers, kijkt u eens naar links, daar ziet u de zon. Hij is er nog.’ Francis had er om geglimlacht. Het leven gaat door, ze kan niet blijven tobben. Ze is weer bij de krant gaan werken en gaat straks op pad naar een honderdjarige, waar ook de burgemeester langskomt. De fotograaf heeft ze al geregeld. Ze heeft niets meer van Victor gehoord. De fles wijn die hij haar een paar maanden geleden had gegeven is al lang op. Soms lijkt het wel of hun onderzoek van de afgelopen maanden helemaal niet heeft plaats gevonden. Ze is nog een keer langs zijn huis gelopen, maar heeft hem niet gezien. Ook vanuit Ierland blijft het stil. Ze hebben nog niets bekend gemaakt of Francis heeft er niets van gehoord. Maar dat laatste kan ze zich nauwelijks voorstellen. Misschien zijn Victor en Haddock zich in stilte aan het voorbereiden. Ze weet het niet. Ze heeft wel contact opgenomen met de universiteit waar Victors promotieonderzoek geregistreerd staat. Ze heeft het zowaar gevonden. De titel is Misdad en straf in de late middeleeuwen. Het moet af zijn in juni van dit jaar. Maar dat is alles. Hij is dus toch historisch criminoloog. Daar is niets aan gelogen. Ze heeft besloten het allemaal maar te laten. De rust in haar hoofd is sindsdien terug. Het is een avontuur geweest, soms mooi, soms naar, ze heeft er veel van geleerd, en dat is dat. Punt. Straks gaat ze lekker naar de honderdjarige en vanavond naar de kroeg met Jacqueline. Die heeft ze de laatste maanden niet gezien. Ze heeft veel te vertellen, had ze gezegd toen ze de afspraak maakten. Ik ook, had Jac gezegd. Francis moest er om lachen. Ze had allang in de gaten dat Jacqueline een nieuwe vriendin heeft. Ze zou het allemaal wel horen. Ze vindt het heel sneu voor Jac, maar

die bestseller gaat er niet meer komen. Ze moet haar eigen verhaal maar verzinnen. Terwijl ze in de gang haar jas staat aan te trekken, klaar om naar de honderdjarige te fietsen, hoort ze het bekende pingeltje op haar laptop. Ze heeft post. Nog even kijken. Met haar jas half aan gaat ze naar de tafel in de woonkamer waar haar laptop nog open staat. Ze klikt op het mail icoontje.

Liebe Francis,

Kijk nu naar buiten. Daar zie je een blauwe auto. In die auto zit ik. Mijn naam is Gaby Hauss. Ik ben de Europese leider van het Geheim Genootschap. Ik zou je graag willen spreken. Als je mij ook wilt spreken, doe je dan je voordeur open? Bitte, we hebben je nodig.

Tschüss, Gaby.

WTF, denkt Francis, wat krijgen we nou? Is dit een grap? Zit Victor hierachter? Ze loopt naar het raam en ziet de bekende blauwe Volkswagen Polo. De auto die al maanden bij haar in de straat staat. Nu pal voor haar deur geparkeerd. Achter het stuur zit een vrouw van een jaar of 70. Ze kijken elkaar aan. Francis loopt de kamer uit, gaat de gang in en doet de voordeur open. Ze doet het zonder erbij na te denken. Als ze dat wel had gedaan en had geweten wat er allemaal ging gebeuren de komende dagen, dan was ze waarschijnlijk gewoon op de bank blijven zitten. De vrouw stapt uit. Het is zo'n typische Duitse mevrouw, keurig gekapt, fors in de make up. Francis kan het weten, ze heeft jaren op beurzen in Düsseldorf gestaan. Het is vooral dat strakke, die ogenschijnlijke ongenaakbaarheid die deze vrouw met haar Duitse leeftijdsgenoten gemeen heeft. Geboren na de Tweede Wereldoorlog, maar met de schuld van de ouders nog vers op de schouders. Trots, maar ook weer niet. Nederig, maar ook weer niet. Gaby loopt naar de voordeur, stapt naar binnen en trekt de deur direct achter zich dicht. Francis wil iets zeggen, maar de Duitse houdt haar wijsvinger in een verticale streep voor haar mond. Praten is kennelijk niet de bedoeling. Gaby loopt de huiskamer binnen, kijkt rond,

loopt naar de bank, tilt de kussens op, legt ze weer neer. Vervolgens zijn de lampen aan de beurt. Ze draait de lamp los, kijkt in de fitting en draait de lamp er weer in. Dit doet ze bij alle lampen. Francis ziet meteen (als de trouwe Netflix kijkster die ze is) dat deze vrouw naar af luisterapparatuur zoekt. In haar huis nota bene. Het moet niet gekker worden. De vreemde bezoeker is duidelijk gerustgesteld, want ze pakt de hand van Francis en stelt zich nog een keer voor. ‘Gaby Hauss, mit doppelt s. Fijn om u eindelijk te ontmoeten. Ik heb zoveel over u en uw onderzoek gehoord. U zult wel denken, wat gebeurt hier nou.’ Ze heeft zo’n typisch Duits accent. Ze woont hier waarschijnlijk al een tijdje, haar Nederlands is goed te begrijpen. ‘Ik kom u vragen met mij mee te gaan naar Spanje. De toekomst van het Genootschap staat op het spel en u bent die enige die onze toekomst een gute wende kan geven. U wilt dit doen, dat weet ik. Het vliegtuig vertrekt over twee uur. Dat kunnen we prima halen.’

Francis laat zich op de bank vallen, naast de zojuist neergegooide kussens. Het hoofd van het Europese Genootschap bij haar op bezoek! En ze moet mee naar Spanje! En dan gaat het allemaal heel snel. Voor ze het weet zit ze in de blauwe Polo, met een weekendtas met daarin een verschoning, een tandenborstel en haar paspoort. Gaby rijdt met Duitse snelheid over de A1 en draait precies een half uur voor vertrek de parkeergarage van Schiphol in. Francis stapt uit. Gabi ook. ‘Hier is je ticket. Een gute flight. In Barcelona staat senora Pilar je op te wachten. Ze vertelt je wat je moet doen. Spreek haar niet tegen, daar houdt ze niet van.’ Gaby omarmt haar stevig, stapt weer in de blauwe Volkswagen Polo en scheurt de parkeergarage uit. Daar staat Francis. Alleen, met een ticket in haar hand. In dat uurtje in de auto is Francis meer over het Genootschap te weten gekomen dan in de maanden van onderzoek met Victor. Gabi vertrouwt haar, weet alles over haar en weet dus ook dat ze het Genootschap geheim wil houden. Koste wat kost. Dus Francis vroeg en Gabi vertelde. Hoe actief het genootschap in de huidige tijd is in Nederland en in andere Europese landen. Hoe ze naast hulp aan mishandelde echtgenotes hun activiteiten de laatste jaren hebben verruimd. De MeToo beweging was in de

VS begonnen, daar had het Genootschap niets mee te maken gehad. Ook de vele Europese zaken die als reactie daarop naar boven kwamen, waren zonder hun bemoeienis gestart. Maar waar het Genootschap zich nu vooral mee bezig houdt, was het warm houden van de MeToo zaken. Dat die niet worden gebagatelliseerd door de daders zelf, door andere mannen of door de media. Dat de manlijke veroorzakers van het vrouwenleed inderdaad gestopt worden en dat hun gedrag leidt tot een juridische procedure of toch op zijn minst ontslag en einde carrière. Het Genootschap geeft net dat zetje dat nodig is om de zaak in beweging te krijgen en te houden. Hauss noemt de bekende voorbeelden als de 'dickpic' Ajax man, de juryleden van een populair muziekprogramma, de presentator van een talkshow, de zaak met een Spaanse voetbalcoach. De voorbeelden liggen voor het oprapen. Ook raden van bestuur en directeuren die daders de hand boven het hoofd houden, krijgen uiteindelijk met het Genootschap te maken. Francis herinnert zich De Kus. Ze had de zaak samen met Jacqueline gevolgd en dagelijks lacherige appjes uitgewisseld over het gekwetste ego van deze coach. Het was allemaal te idioot voor woorden, vooral omdat de man in eerste instantie in alle ernst dacht dat de voetbalster zo'n kus van hem, let wel, de grote en belangrijke bondsvoorzitter Luis Rubiales wel zou waarderen. Dat was eigenlijk nog het ergste aan de hele zaak. De arrogantie. Eerst natuurlijk de ongevraagde en recht op de bek kus van Rubiales. Daarna de statements over 'wederzijdse instemming' en de jonge voetbalster die gedwongen werd te verklaren dat ze het helemaal niet vervelend had gevonden. Rubiales die vervolgens hardnekkig weigert op te stappen, maar het een maand later toch voor gezien houdt, 'want zo kan ik niet werken'. Waarna hij ook nog geschorst wordt door de FIFA, de wereld voetbalbond.

Francis zit in het vliegtuig. Ze is moeiteloos de douane gepasseerd, het gegeven ticket in haar hand. Met haar volledige voornamen en achternaam en geboortedatum. Het Genootschap weet alles. De vlucht naar Barcelona duurt ruim twee uur. Direct na het opstijgen moet Francis een plas doen. Bij de wc staat een rij. Ze sluit achteraan. Voor haar staat een man. Hij

komt haar bekend voor. Ze schrikt als hij zich omdraait. Het is de Ier met de lieve ogen. De man waarmee ze wel een beschuitje wil eten, maar ook de man die haar op de wc van de ferry had opgesloten. ‘You’, stamelt ze. ‘Yes, me’, zegt hij. Zijn vriendelijke ogen kijken haar glimlachend aan. ‘Je gaat mij toch niet weer opsluiten?’, zegt Francis lachend. Het Genootschap is overal, zelfs hier in het vliegtuig. ‘We volgen je al een tijdje’, bekend de Ier. ‘We beschermen je en we hebben je nodig.’ Dat is al de tweede keer vandaag dat ze dit hoort. Het doet haar goed, maar er zit ook iets dreigends in. Want het is haar, ondanks het verhaal van de Duitse, niet duidelijk waarom ze nou zo nodig is. De lieve ogen man laat haar voorgaan naar de wc. Als ze klaar is, staat de Ier nog geduldig te wachten. Hij knikt naar haar en Francis schuift weer terug op haar plaats. Er gebeurt nu te veel in haar hoofd om met de Ier te praten. Op het vliegveld El Prat van Barcelona komt ze met alleen haar handbagage snel door de douane. Bij de uitgang kijkt ze uit naar Signora Pilar. Een jong slank meisje met blond haar staat naast de taxistandplaats en kijkt haar verwachtingsvol aan. Signora Maria Pilar. Het meisje, Francis geeft haar nog geen 25, pakt haar bij de arm en leidt haar zonder een woord naar een van de taxi’s. In rad Spaans geeft ze een locatie door aan de taxichauffeur. Ze gaan allebei achterin zitten. ‘Hallo Francis, wat geweldig dat je hier bent. Ik ben zo blij dat je ons Genootschap gaat redden.’ Francis kijkt haar verbaasd aan. Ze spreekt Nederlands! ‘Ik ben in Nederland geboren’, mijn moeder is Nederlandse. Ze komt uit Zeeland.’ Pilar beantwoordt haar verbaasde blik. De taxi rijdt de buitenwijken van Barcelona binnen. ‘Eerst wat eten, dan praat ik je bij en vertel ik je het plan.’ Francis laat zich meevoeren. Ze heeft het idee dat ze geen zeggenschap krijgt over dat plan. In een vol restaurant zitten ze even later aan een compleet warme maaltijd. Francis hoort het allemaal aan. Ze prikt wat in haar tortilla, maar zin om te eten heeft ze niet. Ze probeert rustig te blijven, maar haar hart gaat tekeer. Dit is het dus, zo kan je ook leven. Ze gaat eindelijk zelf iets doen, zonder als een bang haasje af te wachten. Maar zonder vrees gaat het niet. Ze is

bang en wordt gaandeweg het gesprek steeds banger. Ze wil haar tas pakken en de deur uitlopen. Want wat Pilar haar voorstelt, of beter, opdraagt, heeft meer iets weg van een zelfmoordmissie dan van een gedegen plan waarbij alle betrokkenen er heelhuids uit tevoorschijn gaan komen. Ja, ze wil ook voorkomen dat het Genootschap bekend wordt gemaakt, maar de prijs die zij hiervoor moet betalen is wel heel hoog. Wat als ze haar niet willen geloven? Maar ze denkt aan de laatste woorden van de Duitse (doe altijd wat Signora Pilar zegt) en stemt toe. Tegenover haar zit het hoofd van het Spaanse genootschap. Deze jonge vrouw, Maria Pilar, heeft er persoonlijk voor gezorgd dat de Spaanse voetbalcoach geschorst is en zijn verdere carrière in het voetbal wel op zijn buik kan schrijven. Die kan en mag ze niet teleurstellen. Na het eten staan Pilar en Francis op en lopen naar buiten. Ze nemen afscheid en een taxi brengt haar naar een hotel in de binnenstad. Ze moet de volgende dag om 10 uur op de Ramblas staan. Bij de tijdschriftenkiosk te hoogte van de KFC. In haar hotelkamer belt ze Jac. Ze zouden elkaar vanavond zien, maar ja, ze zit nu in Barcelona. Maar Jac neemt niet op. Ze laat het verder maar zitten. Ze slaapt die nacht slecht. De volgende ochtend loopt Francis naar de Ramblas. Een wandeling van 5 minuten. Het is prachtig weer. Het voorjaar is in Barcelona al begonnen. Ze is wel vaker in Barcelona geweest, op een stedentripje met een vriendin. Ze vindt het een geweldige stad. De Ramblas kent ze. Om 10 uur precies staat ze bij de kiosk en kijkt recht naar het rode logo van de KFC. Gisteravond heeft ze in haar hotelbed het plan nog een keer stap voor stap doorgenomen. Ja, ze weet wat ze moet doen. Echt wel. Maar wat als haar oude angsten naar boven komen en ze liever onzichtbaar blijft? Wat als ze, als het er op aankomt, hard weg rent? Bij het ontbijt merkte ze dat haar handen trilden. Ze is nog 1 keer naar de wc gegaan en daarna moest ze echt op pad. De Ramblas is vol met toeristen, ondanks het vroege tijdstip. Ook bij de kiosk is het druk. ‘Wat doe jij hier nou?’, hoort ze achter haar. Het is Victor. Geheel volgens plan. Een verbaasde Victor. Die er heel slecht uit ziet. Nog steeds. Achter hem staat Haddock, de Ier.

Ook dat had Pilar voorspeld. ‘Victor!’ acteert Francis. ‘Wat een toeval. Ik ben een paar dagen op stedentrip. Ik moest er even uit. En jij, waarom ben jij hier? En je bent met Haddock, zie ik’, Francis groet Haddock, die een klein knikje teruggeeft. Het kost haar moeite, maar het moet, het is onderdeel van het plan. ‘Eh’, zegt Victor, ‘leuk je te zien, maar we hebben een afspraak, dus we kunnen niet al te lang met je praten.’ ‘Oh met wie?’ vaagt Francis schijnheilig. ‘Met een meneer Graves’, zegt Victor. ‘Die gaat ons leiden naar een slachtoffer van het Geheim Genootschap.’ Victor kijkt op zijn telefoon, waar een foto op staat van deze Graves. ‘Oké, zegt Francis. ‘Ik wist wel dat je het niet op zou geven. Je wilt het nog steeds bekend maken toch?’ ‘Ja’, zegt Victor, ‘dat ga ik doen. Je moet nu gaan, want dit is niets voor jou om bij te zijn.’ Francis haalt haar schouders op. ‘Hoezo? Nu ik toch hier ben, ik ga met je mee naar de afspraak. Ja, laten we dat doen. Ik wil graag mee. Misschien kan ik helpen.’ Ze zag de aarzeling op het gezicht van Victor. Nu doorpakken dacht ze. ‘Ik ben inmiddels van gedachten veranderd, ik wil het ook bekend maken. Ik ben in Nederland iemand van het Nederlandse Genootschap tegengekomen. Heel toevallig, ik was niet naar haar op zoek. Een hele nare vrouw. Echt zo’n harde radicaal feministe zonder humor, zo’n extreem iemand. Die ziet het liefst alle mannen aan de hoogste ra opgeknoopt. Dus toen ben ik gaan denken, Victor. Aan jou en aan Haddock, wat die arme man heeft meegemaakt in Ierland. Ik dacht, dat kan toch eigenlijk helemaal niet, zo’n groep extremistische vrouwen die maar denken dat ze de wereld in handen hebben.’ Francis heeft nog nooit zoveel achter elkaar gelogen. Als zij Victor zou zijn, zou ze hier niets van geloven. Ze hadden maanden samen gezocht naar bewijzen voor het bestaan van het Genootschap en nu zou zij, Francis, een lid van dit genootschap zomaar toevallig tegenkomen? Dat gelooft toch niemand. Tot haar verbazing doet Victor dit wel. Wat een arme ziel is het toch. ‘Oh’, zegt hij, ‘dat is opmerkelijk Francis, en mooi van je. Weet je wat, ga mee naar de afspraak, we kunnen je goed gebruiken. We hebben je nodig.’ De laatste woorden treffen doel. Francis is zich ineens heel erg bewust van

wat ze aan het doen is. Ze voelt zich waardeloos. Wreed ook naar Victor toe. Doorgaan, niet opgeven nu, zegt ze tegen zichzelf. Zij, en alleen zij zou de afloop bepalen. Een siddering trekt door haar heen. Samen met Victor en Haddock blijft ze staan wachten bij de kiosk. Het wordt kwart over tien, half 11. Maar niemand komt. 'Ik begrijp niet waar hij blijft, we hadden toch tien uur afgesproken?' Vragend kijkt Victor Haddock aan, die nog eens om de kiosk heen loopt. De man komt niet opdagen. Francis ziet de bekende teleurstelling in de ogen van Victor. 'Laten we even in een café gaan zitten, stelt Francis voor. 'Dan praten we verder. Ik ben benieuwd wat je de afgelopen maanden allemaal hebt gedaan.' Francis wenkt de twee mannen en ze volgen haar zonder enig probleem. Francis loopt rechtstreeks naar Café de l'Òpera even verderop. In het café ziet ze Pilar zitten aan de bar. Aan een tafeltje helemaal achterin zit de Ier met de lieve ogen. Ze hebben woord gehouden. Het Genootschap laat haar deze klus niet alleen opknappen. Ze kiest een tafeltje bij het raam, zoals afgesproken. Victor gaat tegenover haar zitten, Haddock naast haar. Een meisje komt aanlopen en vraagt wat ze willen drinken. Twee koffie en een thee, por favor' zegt ze. Als het meisje weg is, kijkt Francis Victor vragend aan. 'En, vertel, wat heb je met deze meneer Graves te bespreken?' Victor kijkt Haddock aan. 'Ik zal je bijpraten.'

Hoofdstuk 20 Het verhaal van Victor

'Je weet hoever we met ons onderzoek waren toen ik in december bij je was', begint Victor te vertellen. 'Ik vond je reactie begrijpelijk. Ook ik heb lang gearzeld om verder te gaan met het onderzoek naar het bestaan van dit Genootschap. Het had ook helemaal niets meer te maken met mijn promotie-onderzoek. Maar ik was nieuwsgierig en eerlijk is eerlijk, ik wilde en dat wil ik nog steeds, wraak nemen. Ik sprak een maand geleden met mijn tante Gerda, die mij vertelde dat je contact met haar had opgenomen. Gerda bekende dat ze het verhaal over mijn moeder aan jou heeft verteld. Dus je weet waarom ik een hekel heb aan radicale feministen, aan vrouwen die gevoed door mannenhaat voor eigen rechter spelen. In leden van

het Geheim Genootschap zie ik vrouwen die mijn moeder zouden vermoorden als ze daar de kans toe krijgen. Daarom zet ik door. En, samen met Haddock hier, heb ik inmiddels zoveel bewijzen in handen dat iedere journalist direct overtuigd zou zijn van het bestaan van het Genootschap. Misschien niet in het genootschap zoals wij dat in de late middeleeuwen hebben ontdekt, maar zeker in een genootschap zoals dat nu bestaat.' Even is Francis gevlid door het feit dat Victor over een 'we' spreekt als hij het historische onderzoek noemt. Het is de oude Francis die hier haar gedachten overneemt. De onderdanige, meegaande Francis, blij met ieder toegeworpen complimentje. Ze herpakt zich. Ondertussen vertelt Victor verder. 'Nadat jij had aangegeven dat je niet verder wilde gaan en ik niets meer van je hoorde, heb ik contact opgenomen met Haddock. Haddock en ik waren onafhankelijk van elkaar geïnteresseerd geraakt in de MeToo beweging. Net als waarschijnlijk velen met ons zagen we bij de MeToo zaken telkens eenzelfde patroon ontstaan. Het bekendste voorbeeld is natuurlijk de Spaanse kus, daar hoef ik je niets over te vertellen. Maar waar het ook is, in Amerika, hier in Spanje, in Ierland, het verloop van de zaak is hetzelfde. Mannen met macht worden beschuldigd van grensoverschrijdend gedrag, vaak in combinatie met seksueel ontoelaatbaar gedrag. De eerste reactie van de man is 'het valt wel mee', 'zij wilde het toch ook', 'excuses' en 'ik begrijp dat mijn gedrag in deze tijd niet meer kan'. Vervolgens gaan ze over tot de orde van de dag. Als het meezit stellen ze nog een onderzoek in naar hun eigen gedrag, vaak intern, maar dat is het dan. Maar daarna valt de media over ze heen en nog geen week later zitten ze thuis op de bank, waar ze de rest van hun leven op blijven zitten. Einde carrière en als het tegenzit een strafzaak aan hun broek. Een duidelijk patroon toch?' Victor kijkt haar triomfantelijk aan. Francis weet dat hij dit allemaal zou zeggen. Pilar had het voorspeld. Ze is benieuwd of de rest van het verhaal ook overeenkomt met de versie van Pilar. 'Dus' zegt Victor, 'vroegen wij ons af wat er nou toch gebeurt tussen het moment van ontkenning en het moment van deemoedig het hoofd buigen en die bank thuis. We kregen het vermoeden dat het

Genootschap hier iets mee te maken zou hebben. Dus hebben Haddock en ik de MeToo zaken van pakweg de afgelopen drie jaar op een rij gezet. Van alle Europese landen. En dat waren er veel. Heel veel. Opvallend vaak in de cultuur en media en televisiesector. Mannen hoog in de boom. Mannen met publiek aanzien. Mannen die hun macht misbruiken om vrouwen in bed te krijgen. Tegen hun zin. Vrouwen die, bang voor ontslag of vaker, geen verlenging van een tijdelijk contract, hun mond houden. Die de storm uitzitten. Maar die op een gegeven moment ontdekken dat ze niet de enige zijn. Die naar de media stappen. Die hun verhaal maar al te graag publiceert. En dan gaat de bal rollen. Het Geheim Genootschap, zo hebben we ontdekt, is in alle Europese landen actief. En het zijn geen kleine groepjes hoor Francis, het zijn professionele cellen, met leden die weten wat ze doen. Er zitten journalisten bij, researchers en hackers, communicatie mensen, technici, noem maar op. Daar kwamen we achter toen we een groot aantal zaken nader gingen onderzoeken. En het patroon steeds duidelijker gingen zien. We kwamen steeds meer achter de waarheid, helemaal nadat we de slachtoffers, jij zou ze de daders noemen Francis, van de MeToo affaires gingen interviewen. We stelden vragenlijsten op en stuurden die naar de mannen. En verrassend genoeg, ze reageerden. Vrijwel allemaal en meestal binnen een paar dagen. We vroegen de mannen waarom ze in eerste instantie ontkenden of de aantijgingen bagatelliseerden en vervolgens, eigenlijk zonder enige reden, binnen een paar weken toch door het stof gingen. De waarheid is Francis, en nu komt het, is dat het Geheim Genootschap hen daartoe dwingt. Het ligt eigenlijk zo voor de hand. De slachtoffers krijgen na hun eerste ontkenningen en hun 'het valt wel mee houding' een brief. Een dreigbrief. We hebben voorbeelden hiervan in handen. Ze staan allemaal in het dossier.' Victor knikt naar zijn rugzak en neemt nog een slok koffie. 'Klinkende bedreigingen, waar de honden geen brood van lusten. Dreigbrieven waaruit blijkt dat het Genootschap alles weet over het betreffende slachtoffer. Wat ze hebben gedaan, hoeveel vrouwen ze hebben misbruikt en, opvallend, vaak alle ins en outs van hun financiële handel en wandel. Want het

machtsmisbruik gaat vaak hand en hand met belastingfraude, met omkoping van ambtenaren, met foute beleggingen en zelfs met criminele activiteiten. Het genootschap dreigt dit allemaal bekend te maken als de man in kwestie niet ogenblikkelijk zijn functie neerlegt. En, om erger te voorkomen, doen de mannen dit. En als ze weigeren, wordt de man simpelweg beroofd van zijn vermogen. Met behulp van de hackers worden de bankrekeningen van het slachtoffer leeggehaald. De man heeft geen keus. Ook hier hebben we een aantal verklaringen over. En niet van de eerste de beste. En dat zou ik bijna nog vergeten, die brieven werden altijd ondertekend met GG. Geen van de slachtoffers wist wie of wat GG was. Haddock en ik zagen het eerst ook niet. Nu wel. En begrijp me goed Francis, ook ik vind dat deze mannen met hun handen van vrouwen af moeten blijven en dat ze hun macht niet moeten misbruiken. En zeker vervolgd moeten worden als ze de wet overtreden. Maar niet zo, niet zo.’ Victor schudt zijn hoofd en kijkt gelaten. ‘Laat het recht zijn loop hebben en bemoei je er niet mee.’

Francis kijkt Victor aan en neemt nog maar eens een slokje thee. Victor zit, zoals gebruikelijk als hij lang aan het woord is, te zweten. Haddock staart naar buiten alsof hij nog steeds uitkijkt naar meneer Graves. Die nooit zal komen, want Pilar heeft hem verzonnen om Victor en de Ier naar Barcelona te lokken.

‘Dus nu zitten we te wachten op een man die ons in contact gaat brengen met operaster Plácido Domingo. Misschien herinner je je de affaire nog?’, vervolgt Victor zijn verhaal. ‘De laatste man op onze lijst. Hij heeft de vragenlijst al ingevuld, maar we hebben aangedrongen op een persoonlijk gesprek. Dat wilde hij ook. Met zijn bevestiging van de feiten, kunnen we los. Domingo woont in Madrid, maar heeft een vakantiehuis aan zee, net onder Barcelona. Kijk, hier is het nieuwsbericht van de NOS.’

Uit onderzoek van de American Guild of Musical Artists, die operazangers vertegenwoordigt, blijkt dat de 79-jarige operazanger Plácido Domingo zich bij 27 vrouwen seksueel heeft misdragen. Dat gebeurde in een periode van twintig jaar.

De beschuldigingen variëren van zoenen op de mond tot handtastelijkheden en nachtelijke telefoontjes waarin hij vrouwen vroeg om naar zijn huis te komen. Hij vroeg ook vrouwen mee uit op een wijze die door enkele vrouwen als stalking werd ervaren.

Sommige vrouwen voelden zich onder druk gezet om met Domingo een seksuele relatie aan te gaan. Hij was directeur van de Los Angeles Opera en had veel invloed in de muziekwereld.

‘En dit bericht een paar maanden later.’ Victor houdt het volgende uitgeprinte bericht onder de neus van Francis. Het bericht komt uit een dikke dossiermap die hij uit zijn rugzak haalt.

‘Hoeveel bewijs wil je hebben?’

“Operazanger Plácido Domingo erkent dat hij vrouwen heeft misbruikt. De Spaanse zanger wordt al maanden beschuldigd van seksueel wangedrag bij zeker 27 vrouwelijke collega's. Hij heeft altijd stellig ontkend, maar heeft nu excuses aangeboden voor zijn wangedrag. In een verklaring zegt Domingo de volledige verantwoordelijkheid te nemen voor zijn daden. ‘Ik heb de afgelopen maanden de tijd genomen om na te denken over de beschuldigingen tegen mij door verschillende collega's’, stelt hij. ‘Ik respecteer het dat de vrouwen zich nu in staat voelen om zich uit te spreken en ze moeten weten dat ik oprecht spijt heb van het verdriet dat ik heb veroorzaakt.’ Hij zegt te begrijpen dat sommige vrouwen ‘het moeilijk vonden om zich uit te spreken, omdat ze bang waren dat dat hun carrière zou schaden. Hoewel dat nooit mijn intentie was, zou niemand zich zo moeten voelen.’

Victor wappert nog even met het bericht, voordat hij het terug stopt in het dossier. Uit haar ooghoek ziet Francis Pilar naar de rugzak staren. Het is tijd voor het plan.

Hoofdstuk 21 Het plan

‘Nou’, zegt Francis tegen Victor die bezig is een biertje te bestellen. Het is nog geen 12 uur in de ochtend, maar in Barcelona kan je gerust nog voor de lunch een biertje drinken. Daar kijkt

niemand van op. Het meisje komt direct. ‘Indrukwekkend. Jullie hebben niet stilgezeten! Wat geweldig wat onze zoektocht allemaal heeft opgeleverd.’ Francis permitteert zich het woordje ‘ons’. Alhoewel haar bijdrage aan het laatste deel van het onderzoek een hele andere zou zijn. ‘Ik heb een idee’, zegt ze. ‘We kunnen hier gaan zitten wachten, maar waarom rijden we niet gelijk naar het vakantiehuis van Domingo? Dat moet toch niet zo moeilijk zijn. En hij verwacht ons toch, zeg je?’

‘Ja, dat wel, maar we hebben die Graves nodig’, zegt Victor. ‘We hebben afgesproken dat hij ons zou introduceren bij Domingo. We zouden achter hem aan rijden naar zijn huis. Ik heb geen idee waar dat vakantiehuis is. Ik heb wel het telefoonnummer van Graves. Ik ga hem nu bellen.’ Haddock heeft zich tijdens het verhaal van Victor afzijdig gehouden. Maar nu kijkt hij vragend naar Victor. Francis en Victor schakelen over op Engels. Haddock vindt het een goed plan. Victor belt Graves. Francis hoort de stem van de Ier met de lieve ogen. Achterin het café ziet ze hem aan een tafeltje zitten bellen, met de rug naar hen toe. Victor mag hem niet herkennen. ‘Ja, excuses, er is wat tussen gekomen’, zegt hij. ‘Ja, ik heb contact gehad met Domingo. Geen probleem, ik geef het adres. Ik zal er zelf niet bij zijn. Een familiekwestie. Maar hij weet dat jullie vandaag komen. Ik app je zijn adres even. En, wees voorzichtig, het Geheim Genootschap weet wat jullie aan het doen zijn. Ze zullen er alles aan doen om jullie te stoppen. Pas goed op jezelf.’ De Ier legt het er vet bovenop. Francis doet alsof ze schrikt. ‘Hoor je dat Vic?’ ‘No worries’, zegt Haddock. ‘We hebben onze maatregelen genomen. Ze kunnen ons niets maken. We hebben alle bewijzen gekopieerd, geprint en opgeslagen in een kluis bij mij thuis.’ Hij wijst naar de rugzak. ‘Er staat niets in de cloud, niets digitaal’, zegt Haddock zelfverzekerd. ‘We nemen de kopieën altijd mee als we onderweg zijn. Zodat we alle bewijzen bij de hand hebben. Daarmee trekken we de geïnterviewden over de streep.’ Victor is bezig met zijn telefoon. Het beloofde appje met het adres van Domingo komt binnen en Vic zegt dat het een uur rijden is. ‘Dan ga ik nog even plassen.’ Francis staat op. In de

toilettruimte staat Pilar. ‘Gaat het nog?’, vraagt ze zorgzaam. ‘Ik voel me zo schuldig,’ fluistert Francis. De tranen staan in haar ogen. ‘Die jongen loopt met open ogen in de val. Haddock kan mij niet schelen, maar Victor... Nou ja Vic is mij lief geworden, ondanks zijn fratsen. Hij meent het oprecht. Het is een beschadigde jongen Pilar, hou daar alsjeblieft rekening mee.’

Pilar frommelt aan het bloesje van Francis. De microfoon zit nog goed. ‘Op dit moment is onze Ierse ploeg al bij het huis van Haddock. Goed werk Francis. Ze hebben straks geen enkel bewijs meer. Ga nu maar. Het gaat heel goed. Ik zie je over een uur. Ik ben trots op je.’

Francis veegt de tranen weg en loopt de wc uit. Het valt niet mee om sterk te zijn. De beide mannen staan al op haar te wachten bij de deur. Ze lopen de drukke Ramblas weer op en voegen zich in de mensenmassa. Het wordt steeds warmer. De sfeer op de Ramblas is uitgelaten. Toeristen uit alle windstreken genieten van het warme weer en de chaos op de drukste straat van Barcelona. In de parkeergarage staat een Fiat 500 en Francis propt zich op de achterbank. Haddock rijdt. Victor doet de route. Dwars door het centrum van de stad.

Daarna via de snelweg langs de kust. Ze nemen een afslag richting de heuvels. Daarna rijden ze een kwartier lang over een hobbelig pad en komen uit bij het huis van de operazanger.

Haddock parkeert de Fiat naast de ruime villa. Haddock en Victor stappen uit en vergeten de stoel naar voren te klappen. Francis moet zich via de voorbank naar buiten frommelen. Het uitzicht is overweldigend. Het huis van Domingo is op een heuvel gebouwd. Ze zijn alleen. Er staat een fijne warme wind. Je kan de zee ruiken. Victor schudt even, Francis doet hetzelfde.

Een paar seconden staan ze daar samen te zijn. Haddock loopt naar de voordeur en belt aan. Een oude man doet open. ‘Bienvenida señora, caballeros. Senor Domingo zit buiten op het terras. Komt u verder.’ De stilte in de villa is immens en dat terwijl het huis vol moet zitten met leden van het Geheim Genootschap. Op het terras zit Pilar. Francis kijkt naar Victor.

‘Welkom Francis, Victor en Haddock, fijn om jullie eindelijk te ontmoeten. Mijn naam is Maria Pilar. Ik ben het hoofd van het Spaanse Geheim Genootschap.’ Ze praat Engels. Francis

pakt de uitgestoken hand en krijgt een kort kneepje. Victor en Haddock staan er als bevroren bij. Francis ziet de verbijstering in de ogen van Victor. Zijn wereld moet op dit moment instorten. ‘We willen graag met jullie praten, alsjeblieft ga zitten.’ Er staan drie stoelen klaar. Beduusd gaan ze zitten. Pilar wenkt en de Ier met de lieve ogen komt van een andere kant het terras op. Hij blijft achter Haddock staan. ‘Geef het op Victor.’ Pilar kijkt Victor indringend aan. ‘Echt, wij gaan door. Wij blijven doorgaan. Altijd. Vrouwen hebben ons nodig. Maar als we bekend worden is het over en uit. Dan kunnen we voor niemand nog wat betekenen. Dat kan niet. Dat mag niet. Daarom heb ik jullie hierheen gelokt. Ik bied je dit huis aan Victor, het is van jou. Alsjeblieft, neem het aan en vergeet het Genootschap. Laat ons ons werk doen. Laat ons alsjeblieft bestaan.’ Pilar smeekt. Francis ziet het gebeuren. Dit is het. Dit is waar het om gaat. Dit is het resultaat waar ze een half jaar geleden mee begonnen zijn. En zij heeft daaraan bijgedragen. Ze voelt zich ontzettend schuldig, maar ook blij dat het nu afgelopen is. Victor kijkt Haddock aan. Haddock gaat met zijn hand naar zijn binnenzak en haalt een klein kaliber pistool tevoorschijn. ‘Nooit, hoor je, nooit geven we het op.’ Zijn stem trilt terwijl hij zijn pistool op Pilar richt. ‘Jullie’, Haddock’s stem klinkt schor van woede. ‘Jullie hebben mij kapot gemaakt.’ Wat daarna gebeurt zal Francis zich haar hele leven blijven herinneren. Haddock schiet. Recht op het hart van Pilar. Bloed gutst uit de schotwond. Haar ogen kijken Haddock met een verbaasde blik aan voordat ze voorovervalt. De Ier met de lieve ogen begint te schreeuwen. Haddock rent weg, het huis weer in. Victor rent achter hem aan. Francis ook. ‘Stop’, roept ze, maar de mannen rennen door, via de voordeur het huis uit, naar de Fiat. Maar daar hebben ze niets aan, Haddock heeft geen tijd de sleutels uit zijn broekzak te pakken. En dus rennen ze de heuvel af. De Ier met de lieve ogen en nog een paar mannen zetten de achtervolging in. Dwars door het veld richting het strand gaan ze. Haddock richt zijn pistool op zijn achtervolgers. Hij schiet, maar niemand wordt geraakt. Francis hoort de kogel suizen langs een paar bomen. Ze rennen door, richting een schuurtje. Francis heeft geen idee wat ze

aan het doen is. Totale paniek, bij haar, bij alle drie. Achter het schuurtje hijgen ze uit. Victor kijkt haar aan. Hij huilt. 'Ik wilde dit niet Francis, snikt hij. Ik ben geen moordenaar.' Francis pakt hem bij zijn schouders. Ze kan weer een beetje nadenken. Ze grijpt hem stevig vast. 'Dat weet ik toch', sust ze. 'Neem het huis aan, het is een geweldig aanbod. Ga hier wonen en werk aan je promotie. Dat kan nog steeds.' Haddock staat naast hen te tieren. Zijn agressie richt zich niet meer op de leden van het Geheim Genootschap maar op Francis. 'Jij' brult hij woest, wijzend met zijn pistool naar Francis. 'Je hebt ons verraden, jij gore bitch.' Er komt een waas voor zijn ogen. Victor ziet het, Francis ziet het. 'Rennen', roept Victor en hij grijpt Francis bij haar arm. Ze zetten het op een lopen, terug naar het huis van Domingo. De heuvel weer op. Haddock komt achter ze aan. Francis kan niet meer. Het gaat gewoon niet. Ze is kapot. Ze draait zich om. Alles wat telt is nu. Nu, dit moment, op deze Spaanse heuvel.

'Haddock', schreeuwt ze, haar stem slaat over van woede. 'Wat ben je toch een vreselijke klootzak. Haddock staat nu naast haar. 'Jij' spuugt ze, 'jij vreselijke man. Wat denken jullie mannen nou, dat de wereld van jullie is, dat alle vrouwen van jullie zijn, dat je met vrouwen kunt doen wat je wilt.' Francis is helemaal niet zo'n feministe. Ze heeft haar werk, doet wat ze wil en dat is prima. Maar sinds de MeToo schandalen is er bij haar iets veranderd. Ze is altijd mild geweest tegenover mannen, ze houdt van mannen. Ze kan goed met ze samenwerken. Natuurlijk. Maar toch, die schandalen, dat is toch verschrikkelijk. Wat een beerputten worden opengetrokken. Ze kan er niet tegen hoe vrouwen op de werkvloer behandeld worden. En dat door tv-persoonlijkheden die ze bewondert en met genoeg naar kijkt. In haar tijd als schoonheidsspecialiste heeft ze nooit ergens last van gehad. Het merendeel van de mannen waarmee ze werkte, is niet in haar geïnteresseerd. Die lonken vooral naar elkaar. 'Wat denk je nou Haddock, tiert ze verder. 'Dat jij de baas bent in de wereld? Jij arrogante lul. Jij bent hier niet het slachtoffer. Jij bent de reden dat ik hier sta. Je hebt alles zelf gedaan, je bent zelf de veroorzaker van je ellende. Leg de schuld van je

verloren leven niet bij het Genootschap.’ Haddock is nu zo dichtbij dat Francis zijn adem kan ruiken. Het pistool gaat af. Ze verliest direct het bewustzijn.

Hoofdstuk 22 In bed.

De ziekenhuiskamer wat geen ziekenhuiskamer is, wordt al een beetje vertrouwd. De geuren, het zonlicht gefilterd door de lichte gordijnen. Het dagelijkse eten dat rond een uur of drie wordt gebracht door het meisje met de zwarte haren. Francis in bed. En nu dus dat briefje in het kommetje. ‘We zijn onderweg. Hou vol’, leest Francis. Ze herkent onmiddellijk het handschrift. Ze begint te huilen. Ze huilt en huilt. Ze houdt zich niet in. Alles komt er nu uit. Er is toch niemand. Niemand komt. Niemand hoort haar. Ze voelt opluchting, woede, verdriet, alles door elkaar. Verdriet om het verlies van Maria Pilar, de sterke jonge vrouw, persoonlijk verantwoordelijk voor de val van de Spaanse bondscoach. Een paar dagen geleden had tot haar verrassing de Duitse Gaby Hauss (mit doppelt s) naast haar bed gezeten. Met een grote bos bloemen en met tranen in haar ogen had ze over de dood van Pilar verteld. Het schot van Haddock was dodelijk geweest. De kogel had haar midden in haar hart getroffen en ze was direct overleden. ‘En Victor?’, had ze gevraagd. ‘Wat is er met Victor gebeurd? Waar is hij?’ Francis was al bezig uit bed te klimmen. ‘Bleib ruhig’, had Hauss gezegd. ‘Victor is nog in leven.’ Hij had het op een lopen gezet nadat het schot van Haddock ook haar, Francis, had geraakt. Hij was in paniek de heuvel weer afgerend, naar het strand. Een van de mensen van het Geheim Genootschap was hem gevolgd en had gezien hoe hij na een kilometer of 10 in elkaar was gezakt. Hij was door de mannen naar hun hoofdkwartier in Barcelona gebracht. Daar is hij nog. Francis zou hem snel weer zien, verzekerde Hauss haar. Francis was opgelucht. ‘En Haddock?’, ze had het bijna niet durven vragen. ‘Tja, Haddock,’ zuchtte Hauss. De man had twee vrouwen vermoord, althans ze dachten dat Francis ook dood was. De

mannen van het Genootschap hadden vervolgens niet gearzeld. Haddock werd overmeesterd en aan de Spaanse politie overgedragen. Die had het verhaal van een uit de hand gelopen feest op een heuvel en een crime passionel direct aangenomen, waarbij Francis de echtgenote en Pilar de rol van minnares was toegedicht. Als het allemaal niet zo verdrietig was, had Francis hier hartelijk om kunnen lachen. ‘Je kunt je die panic daar op die heuvel niet voorstellen’, zei Hauss. ‘Gelukkig was mijn rechterhand James O’Neill daar. Die heeft het allemaal afgewikkeld en opgelost. Toen bleek dat je nog leefde, heeft hij je achter in zijn auto gelegd en is als een idioot naar een ziekenhuis gereden. Daar is de kogel uit je schouder gehaald. Daarna ben je naar dit klooster gebracht.’

Als Francis is uitgehuild en alleen nog een beetje ligt na te sniffen, denkt ze aan James, de Ier met de lieve ogen. Als ze alleen maar hem denkt, wordt ze al rustig. Ze valt in slaap.

Hoofdstuk 23 Het laatste hoofdstuk

Als ik de laatste woorden van deze bestseller schrijf is het bloedheet. De lucht hangt gewoon. Mijn vingers blijven plakken op de toetsen. Ik stop met schrijven. Zo gaat het niet. Ik wacht tot het koeler wordt. Francis en ik hebben elkaar de afgelopen maanden veel gezien. Ze herstelde goed, maar moest het rustig aan doen. Francis vertelde over haar belevenissen en ik over de mijne. Ze was natuurlijk eerst kwaad op mij. Waarom had ik haar niet direct gezegd dat ik van het bestaan van het Geheim Genootschap wist? Dat ik sliep met een van de leden van de Nederlandse cel? En ik wist waarschijnlijk eerder over haar ontmoeting met Gabi Hauss en haar reis naar Barcelona dan zij. Ze had gelijk. Helemaal gelijk. Ik heb haar dat direct gezegd. Uiteraard had de barvrouw mij op de hoogte gehouden. ‘Ik had wel dood kunnen zijn’, had Francis, terecht, vastgesteld. Maar ze zei het met een glimlach om haar mond. Een tevreden glimlach. Voldaan ook. Wat is Francis toch een prachtige vrouw en wat hou ik van haar.

Vanavond gaan Francis en ik naar Victor. Victor! De man die ik nooit gezien heb. Hij werd,

vrij snel nadat de barvrouw en ik Francis uit het klooster hadden opgehaald en naar Nederland waren gereden, door het Genootschap op het vliegtuig naar huis gezet. Hij heeft moeten zweren dat hij geen letter op papier zet over het Genootschap. Ik vind dat eerlijk gezegd een nogal kinderlijke manier, dat zweren, maar het zal wel goed komen. Die Victor zal nooit meer iets uithalen, zei Francis vorige week nog. Ze was bij hem op bezoek geweest en had hem in een diepe depressie met lege bierflesjes om zich heen aangetroffen. Zijn promotieonderzoek was gecancelld, dat had hij in juni moeten inleveren. Hij zat thuis en deed niets. Francis had, moederlijk als ze is, de jongen onder haar hoede genomen en orde op zaken gesteld. Zijn huis maakte ze schoon en ze hadden afgesproken wekelijks contact te houden. Dus vanavond is het zover. De barvrouw kan niet mee, die heeft een Geheim Genootschap actie.

Utrecht augustus 2024.